



PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 11-12 / 2005

REFORMA STRUCTURALĂ A SISTEMULUI POLITICO-ADMINISTRATIV AL ROMÂNIEI ÎN AJUNUL INTEGRĂRII SALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

PROPUNERILE LIGII PRO EUROPA

Liga Pro Europa a inițiat, începînd din 2004, o serie de consultări în cadrul societății civile și academice pentru elaborarea unui inventar coerent al reformelor structurale menite să adecveze România la arhitectura statelor europene.

I. PREAMBUL

Structura statului român, așa cum se prezintă astăzi, este tributară modelului centralist-comunist, conceput de regimul Ceaușescu în 1968, din dorința de a institui dictatura personală și controlul absolut asupra mecanismelor administrative și politice la toate nivelele. Acel stat și-a dovedit eșecul absolut, fiind cadrul și cauza unui declin economic, politic, social și cultural fără precedent.

Există o incompatibilitate endemică între statul de tip comunist și statul modern european, descentralizat, flexibil, bazat pe principiul subsidiarității, al participării efective a cetățenilor la luarea deciziilor care le afectează viața, capabil să asigure unitatea în diversitate.

Cei peste 15 ani care au trecut de la Revoluția din 1989 au demonstrat că, în ciuda importanțelor progrese democratice, înfăptuite adesea sub presiunea instituțiilor internaționale și a societății civile din România, structura statului român este prea puțin flexibilă și adecvată schimbărilor istorice care se impun odată cu integrarea în Uniunea Europeană. Sistemul politic rigid nu a găsit calea atenuării sau eliminării tensiunilor sociale, interregionale, interetnice și interconfesionale, nu a reușit să creeze o națiune politică unită care să depășească obstacolele mentale ale unui trecut confuz și să se mobilizeze în mod excepțional în fața unui astfel de pas istoric fără precedent.

Liga Pro Europa consideră că viziunea centralistă care domină încă filozofia statală este principalul obstacol în implementarea reformelor structurale. În ciuda adoptării *acquis*-ului comunitar, deficitul democratic și slabele performanțe economico-sociale ale României se explică prin tensiunea internă ireconciliabilă între formă și fond. Statul centralist generează la toate nivelele o mentalitate publică devastatoare, care pulverizează toate *input*-urile reformatoare, fie ele de sorginte externă (UE, NATO, Consiliul Europei, etc.), fie produse de reflecția și inițiativele societății civile românești.

Liga Pro Europa consideră că nu ajustările conjuncturale, de suprafață, pot reforma statul. Este nevoie de „reinventarea statului”, cu păstrarea trăsăturilor sale pozitive tradiționale și o infuzie curajoasă de nou. Elita politică are datoria de a ataca, în sfîrșit, după un deceniu și jumătate de amînări vinovate, reforma profundă a statului român.

Liga Pro Europa propune atenției Președintelui României, Dl. Traian Băsescu, un pachet de reforme care au rezultat din consultări repetate, de-a lungul ultimilor ani, cu mediile academice și societatea civilă din România și care țin cont de structura statelor europene și reformele întreprinse în statele post-comuniste.

II. PROPUNERI

Reforma Constituției. Adaptarea Constituției României la realitățile pluraliste ale societății românești a mileniului III, ținînd cont de tradițiile istorice specifice ale țării, prin recunoașterea rolului benefic al pluralismului politic și al diversității etno-culturale, confesionale și regionale a statului român, prin adoptarea unor reforme structurale care să conducă de la un stat național hipercentralizat la statul român descentralizat, eficient, ieftin, flexibil și previzibil. Considerăm necesară reforma constituțională înainte de 1 ianuarie 2007.

Regionalizarea. Regionalizarea pe fundamentul provinciilor istorice și alegeri regionale în 2008. În cadrul regiunilor se constituie sub-regiuni, unde este necesar, cu statute speciale. Crearea de regiuni artificiale – o strategie avută în vedere de unele forțe politice – nu ar face decît să creeze o nouă birocrăție și să amîne încă o dată reformele structurale inevitabile.

Regiunile să fie recunoscute constituțional ca entități

(continuare în pg. 4)

CALENDAR * N A P T Á R

2 noiembrie – Conferință de presă a Ligii Pro Europa, în cadrul căreia LPE salută semnarea de către guvernele română și maghiară a Acordului privind înființarea Biroului Român-Maghiar pentru Tineret; susține necesitatea adoptării de către Parlament a Legii Statutului Minorităților Naționale; susține protejarea datelor cu caracter personal;

3 noiembrie – Masă rotundă organizată de Grupul de inițiativă „Bolyai” la Cluj privind învățământul în limba maghiară la Universitatea „Babeș-Bolyai”; din partea Ligii Pro Europa a participat Haller István;

7-8 noiembrie – Robert Schuman Institute în colaborare cu Centre International de Formation Européenne și Parlamentul European, a organizat la București o conferință internațională „Modele de autonomie în Europa”; din partea LPE au participat Smaranda Enache și Szokoly Elek;

9 noiembrie – Comemorarea *Kristallnacht*, organizată de LPE împreună cu filiala locală a Comunității Evreilor din România;

– Dezbateri organizată de Cercul Liberal „Bethlen Gábor”; din partea Ligii Pro Europa au participat Haller István și Szokoly Elek;

10 noiembrie – Reprezentanți ONG și universitari au participat la o discuție cu președintele Traian Băsescu pe marginea reformei Parlamentului; din partea Ligii Pro Europa a participat Smaranda Enache;

17-18 noiembrie – În cadrul Deceniului de Incluziune a Romilor, Guvernul României a organizat la București un atelier media; din partea Ligii Pro Europa a participat Haller István;

18 noiembrie – Smaranda Enache, co-președinta LPE, a avut o întâlnire cu grupul „Studentii Europeani” din cadrul Facultății de Studii Europene de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj;

25-26 noiembrie – Seminar internațional „Multiculturalismul – modele și perspective”, organizat de SACRI la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj; din partea Ligii Pro Europa a participat Smaranda Enache;

29 noiembrie – Liga Pro Europa a organizat la Reghin, în parteneriat cu Biblioteca Orășenească din localitate, dezbateri „Biserica Greco-Catolică – tradiții și perspective”;

2-5 decembrie – Consultări organizate de IDEE Varșovia; din partea Ligii Pro Europa a participat Smaranda Enache;

3-8 decembrie – Cea de a treia sesiune a Academiei Interculturale Transsylvania, consacrată comunității românești din Ardeal s-a desfășurat la Alba Iulia;

8 decembrie – Masă rotundă organizată la București de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și de Ministerul Justiției din Olanda „Întărirea capacității instituționale în domeniul discriminării”; din partea Ligii Pro Europa a participat Haller István;

12 decembrie – Cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, la Serviciul pentru Protecția Victimelor și de Reintegrare Socială a Infracților, Haller István a ținut o prelegere;

14 decembrie – Liga Pro Europa a organizat la Tîrgu-Mureș, cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, un seminar „Drepturile omului și ale minorităților în România anulul 2005”;

21 decembrie – Depunere de coroane la monumentul martirilor Revoluției din 1989. A participat Smaranda Enache, Szokoly Elek și Haller István.

noiembrie 2 – A PRO EUROPA Liga sajtóértekezlete, melynek keretében a PEL üdvözölte a Román-Magyar Ifjúsági Iroda megalakításáról szóló Egyezmény aláírását a román és a magyar kormány által; támogatja a Nemzeti Kisebbségéről szóló törvény parlamenti elfogadását; támogatja a személyi adatok védelmét.

noiembrie 3 – Kerekasztal-beszélgetés Kolozsváron a magyar nyelvű egyetemi oktatás helyzetéről a Babeș-Bolyai Egyetemen a Bolyai Kezdeményező Csoport szervezésében; a Pro Europa Liga részéről Haller István vett részt.

noiembrie 7-8 – „Európai autonómia modellek” címmel nemzetközi konferenciát szervezett Bukarestben a Robert Schuman Institute az Európai Parlament és a Centre International de Formation Européenne közreműködésével; a PEL-t Smaranda Enache és Szokoly Elek képviselték.

noiembrie 9 – Megemlékezés a Kristallnacht-ról a PEL és a marosvásárhelyi Zsidó Közösség szervezésében a zsinagógában;

– a Bethlen Gábor Kör találkozásánál Haller István és Szokoly Elek vettek részt.

noiembrie 10 – Nemkormányzati szervezetek és egyetemi értelmiségiek megbeszélése Traian Băsescu államelnökkel a parlamenti reformok kapcsán. A PEL-t Smaranda Enache képviselte.

noiembrie 17-18 – a Rómák Befogadásának Évtizede keretében a román kormány média műhelyt szervezett Bukarestben; a PEL-t Haller István képviselte.

noiembrie 18 – Smaranda Enache, a PEL társelnökének találkozik a kolozsvári Babeș-Bolyai Egyetem Európai Tanulmányok tanszékének „Europeanista diákok” csoportjával.

noiembrie 25-26 – „A multikulturalizmus – modellek és kilátások” címmel nemzetközi szemináriumot szervezett a kolozsvári Babeș-Bolyai Egyetem keretében az SACRI; a PEL-t Smaranda Enache képviselte.

noiembrie 29 – a PEL vitaforumot szervezett Szászrégenben a Városi Könyvtár közreműködésével „A görög-katolikus egyház – hagyomány és kilátások” címmel.

december 2-5 – Az IDEE tanácskozást szervezett Varsóban partnerszervezeteivel; a PEL-t Smaranda Enache képviselte.

december 3-8 – A Transsylvania Interkulturális Akadémia harmadik, román szessziója Gyulafehérváron.

december 8 – „Az intézményi képességek felerősítése a diszkrimináció terén” címmel kerekasztal-beszélgetést szervezett a Diszkriminációellenes Országos Tanács Bukaresztben a holland Igazságügyi Minisztérium közreműködésével; a PEL részéről Haller István vett részt.

december 12 – Az emberi jogok nemzetközi napja alkalmából Haller István előadást tartott az Áldozatok Védelmének és a Bűnözők Társadalmi Beilleszkedésének Intézetében.

december 14 – Az emberi jogok nemzetközi napja alkalmából a PEL kerekasztal-beszélgetést szervezett Marosvásárhelyen „Az emberi és kisebbségi jogok a 2005-ös esztendő Romániájában” címmel.

december 21 – Koszorúzás az 1989-es Forradalom mártírjainak emlékművénél. Koszorúztak Smaranda Enache, Szokoly Elek és Haller István.

16

2% pentru Liga Pro Europa

Vrei ca autoritățile să respecte legea și să ne respecte drepturile?

Vrei să existe un control civil asupra autorităților statului?

Vrei să existe un spirit de înțelegere între diferitele comunități etnice și religioase din România?

Vrei ca generația tânără să poată trăi într-un mediu european?

Vrei ca noi, cetățenii țării, indiferent de naționalitate, religie sau sex, să avem șanse egale?

Vrei să trăim într-un mediu curat și sănătos?

Prin noul Cod fiscal, începând din 2006 poți hotărâ asupra 2% din impozitul tău pe venit, acordându-l — fără a afecta în nici un fel veniturile tale — unor organizații neguvernamentale.

Acordînd 2% din impozitul tău activităților și programelor Ligii Pro Europa poți contribui personal la atingerea țelurilor de mai sus.

Dacă vrei ca măcar o parte a impozitului plătit de tine să ajungă în beneficiul direct al cetățenilor, solicită formularul 230 „Cerere privind destinația sumei reprezentînd 2% din impozitul anual” în 2 exemplare, în care la punctul A completează cu majuscule, citeț și corect datele tale personale, iar la punctul B datele asociației noastre, astfel:

Denumire entitate: ACI Liga PRO EUROPA

Cod de identificare fiscală: 4027807

Cont bancar (IBAN):

RO83 RZBR 0000 0600 0015 8270.

Mulțumim!

Déja vu sau Europa à la roumaine



Sîntem la un deceniu și jumătate de anii „copilăriei” noii democrații românești, „democrația originală” a d-lui Ion Iliescu. Vă mai aduceți aminte? Demonstrații și contrademonstrații „spontane”, regizate cu măiestrie; singeroase conflicte interetnice (între majoritari și minoritari, între minoritari și și mai minoritari) și interconfesionale (între ortodocși și greco-catolici, între ortodocși și neo-protestanți, între creștini și creștini); discursurile și acțiunile neo-legionaroide ale Vetrei Românești (al cărei membru de onoare era cine altul decît însuși președintele Ion Iliescu!); pogroame împotriva romilor (soldate cu morți, răniți, case incendiate, familii izgonite), considerate drept reglări de conturi între indivizi certați cu legea; mineriade „avant la lettre” (ca cea de la Târgu-Mureș) și „après” sau „proprement dit” (ca cele de la București); o Televiziune Română „liberă”, capabilă să manipuleze un popor întreg, cu instigatori de profesie la pupitru à la Roșiiuanu, Hamza sau Băciuț (ultimul aflat pînă astăzi la cîrma „culturii” orașului în care a pus zdrăvăn umărul la provocarea confruntărilor interetnice din martie '90); cultul intelectualisto-nostalgic al pulsionilor legionaroide ale lui Eliade, Cioran sau Țuțea, ca și cel cazon al lui Ion Antonescu; cruci, biserici, soboare de preoți de vitrină de toate felurile – credință ioc; alegeri „libere și corecte” pe jumătate măsluite și pe de-a întregul manipulate etc. etc., lista putînd continua probabil încă mult și bine. Iar după un deceniu și jumătate, tot mai frecvent am sentimentul unui *déja vu* „îmbunătățit” la doar cîteva luni ce ne mai despart de momentul istoric mult visat: intrarea în Europa.

Cum să-mi explic altfel repetarea tot mai frecventă a unor fenomene, prea puțin sau deloc sancționate de autoritățile oficiale ale statului sau de cele intelectuale și morale ale națiunii, pe care sperasem, speraserăm, nu fără teme, că le depășisem odată cu intrarea în Consiliul Europei și NATO, instituții internaționale cărora le făcusem jurăminte sacrosancte (făcînd poate semnul crucii cu limba în gură!). Dincolo de spectacolul politic de pe „sticlă”, care te face să treci definitiv pe Discovery, Eurosport sau Mezzo, iată doar cîteva dintre fenomenele clinice, doar așa pe sărite, care ne-au influențat nemijlocit viața: tentativele de reabilitare ale complicelui d-lui Iliescu de la primele mineriade, demagogul peremisto-sindicalist, Miron Cosma; solidaritatea „națională” cu criminalii și incendiatorii de la Hădăreni pentru care presa noastră liberă și democratică a fost în stare să inițieze o colecție publică; recenta isterie naționalistă împotriva senatorului Frunda, raportor al Consiliului Europei, pentru inițierea Recomandării privind conceptul de „națiune”; pasiunile „patriotice” provocate de prezentarea unui film documentar despre „așa-zișii” ceangăi la Bruxelles, unde un personaj politic cu pretenții de istoric, reprezentant al partidului de guvernămînt, nu a avut curiozitatea științifică să cerceteze situația acestei populații moldovene catolice, năpăstuite de soartă, dar să fie profund indignat de curiozitatea altora; un șef de ziar județean, fost deputat PUNR, cu ani buni la activ pe frontul instigărilor antimaghiare, care cîștigă un proces de „calomnie” în fața unui om de cultură, consilier local, care a îndrăznit să se opună declarării lui drept cetățean de onoare al urbei în care acesta a contribuit semnificativ, timp de peste un deceniu și jumătate, la crearea unei atmosfere de ură de nerestiriat; un popă ortodox (fie el și răspopit?) care poate pătrunde în casa omului cu blesteme și amenințări cu moartea pentru simplul fapt că o organizație de drepturile omului îndrăznise să pună întrebări legitime privind legalitatea construirii unei mănăstiri într-o pădure; furia proletaroidă a unor enoriași ortodocși din Cluj sau Sătmar, asistați, oblăduiți și conduși chiar de ierarhi ai Bisericii, împotriva diferenței, a alterității, a dreptului și a moralității, într-o țară în care

încrederea, conform sondajelor (nu tocmai inocente), se acordă în proporție de 85% tocmai acestei Biserici etc., etc., exemplele fiind luate oarecum la întîmplare dintr-o zonă similară cu cea a anilor '90, căci șlagărul cu corupția și economia inefficientă nu face decît să continue o tradiție istorică multiseculară.

Ca un popă ortodox (sau de orice altă confesiune) să-și poată permite să blesteme, să amenințe cu moartea (în numele iubirii creștine, desigur) și să se comporte – în ciuda straielor sale – ca un neom, hai, treacă-meargă, în definitiv, prin comportamentul său nu face decît să-și dezvăluie propriul caracter. Dar ca un popă, numai pentru că reprezintă (după afirmația clerului său, nici măcar „nu reprezintă”) o anumită biserică, să poată face ce-i trece prin cap, ignorînd orice prevedere legală, cu complicitatea autorităților statului (dar și cea a bisericii sale), pentru a-și duce la bun sfîrșit „misiunea”, este ceva de nivelul valorilor unui Lukașenko, nu al celor europene.

Ca un ziarist cu vederi extremist-naționaliste să poată instiga timp de 16 ani împotriva comunității naționale conlocuitoare a urbei care l-a primit în sînul său, și pe care a mînjit-o cu fecalele urii sale, în numele „libertății” de exprimare, hai, treacă-meargă, acesta este omul, atîta cîntărește, aceasta este democrația noastră originală. Dar ca o autoritate aleasă să-l propună pentru această „performanță” drept „cetățean de onoare”, iar o justiție, în loc să-l pună la stîlpul infamiei, unde-i e locul, să-l condamne pe adversarul său politic pentru că i-a dezvăluit în public adevărata sa identitate, ne duce cu gîndul mai de grabă la legea islamică, decît la democrația europeană.

Ca un sobor de lideri politici majoritari (de toate culorile curcubeului) să sară ca mușcați de șarpe la gîtul unui parlamentar minoritar, pentru că a îndrăznit să treacă peste voința acestora, sudată în textul unei Constituții naționale anacronice, ca nu cumva s-o urmească cineva din loc spre melegauri mai occidentale, poate fi, omenește, de înțeles. Este vorba de interesul lor existențial. Există însă o mulțime de căi democratice, civilizate, de a combate niște idei cu altele. A-i cere însă capul, pe maneaua declarației de loialitate față de dînsii (identificați, firește, cu însuși statul), seamănă mai de grabă cu autodafee-urile ideologice ale obsedantului deceniu, decît cu spiritul deceniului integrării noastre europene, democratice, pluraliste și tolerante. Etc., etc....

Jihadul lansat de partidele „românești” (PD, PC, PIN, PSD, PRM) „uniți în cuget și simțire” împotriva „trădării” proiectului național, intră în logica ideologiei acestor reprezentanți întîrziți ai național-comunismului. Lovitura dată de Recomandarea „Frunda” – poate nici măcar conștientă privind dimensiunile sale – proiectului național (-ist) istoric românesc (după includerea tuturor teritoriilor locuite de români în statul „național”, „unitar” românesc, crearea națiunii unitare [citește: omogene] române în interiorul fruntariilor statului, care vorbește aceeași limbă [„a socialismului biruitor”, eventual] și pășește pe același ritm), de fapt niciodată abandonat de la 1918 încoace, a tulburat profund liniștea clasei politice românești, care, în dulcea și iluzoria sa izolare anistorică, la umbra protectoare a cîtorva formule statale la fel de anacronice, crezuse că ceasul istoriei poate fi oprit undeva pe la finele veacului al XIX-lea.

Deși – susțin unii – istoria nu se repetă, cum ne apropiem de clipa istorică a integrării noastre în UE și cea fatidică a cedării unei părți importante a suveranității noastre naționale aceleiași instituții, avem, tot mai des, sentimentul unui *déja vu* („îmbunătățit”). Să fie doar expresia agoniei celor care ne-au ținut în loc timp de peste un deceniu și jumătate în numele interesului (lor) „național”? Să fie doar mireasma inconfundabilă a putregaiului scos de sub covorul tranziției de la național-comunismul cazon la cel teocratic? În numele unui europeanism original în care să se modifice ici-colo, dar să nu se schimbe nimic?

Reforma structurală a sistemului...

teritoriale și politico-administrative, dispunând de competențe conferite prin transferul acestora de la nivel statal la nivel regional în domenii ca: sănătatea, educația, administrația locală, asistența socială, construirea de locuințe, dezvoltarea economică, transporturile, politicile de mediu, agricultură, sport, artă, cultură, cercetare, etc.

Regiunile ar urma să dispună de legislative și executive regionale. Primele alegeri regionale ar urma să aibă loc în 2008.

Fondul de solidaritate regională, administrat în mod transparent și la care regiunile ar contribui în mod diferențiat, după puterea lor economică, ar avea menirea să atenueze disparitățile regionale.

Parlamentul. Parlamentul României ar urma să își păstreze caracterul bicameral, cu competențe distincte și clare pentru fiecare cameră, inclusiv mecanisme de alegere diferite.

Senatul – Camera Superioară – i-ar include pe reprezentanții regiunilor, ai minorităților naționale, ai cultelor, ai românilor din afara granițelor. Foștii șefi de stat ar putea fi senatori de drept.

Camera Deputaților – Camera Inferioară, ar urma să includă exclusiv parlamentari reprezentând partide politice (nu și reprezentanți ai minorităților, în afara cazului când acestea își constituie partide și ating pragul electoral). Sistemul de vot pentru Camera Deputaților ar urma să combine circumscripțiile uninominale și sistemul de vot pe liste.

Guvernul. O parte însemnată a competențelor guvernamentale ar urma să fie delegate în sus, odată cu integrarea europeană, către Comisia Europeană, iar o altă parte semnificativă ar urma să fie transferată către executivele regionale, în baza principiului subsidiarității, creîndu-se astfel premisele unei administrații eficiente, flexibile și ieftine.

Prin crearea statului descentralizat și prin integrarea în UE ar urma ca guvernul să fie redus la 12-13 ministere, în paralel cu o reducere drastică a numărului de agenții guvernamentale.

Urmare a transferului de competențe la nivel regional, guvernul central ar reține competențe ca: apărarea, politica externă, acordarea cetățeniei, elaborarea legislației cadru a sistemului de sănătate, cadrul legislației muncii și protecției sociale, politici macroeconomice, standarde naționale de educație, mediu, ș.a.

Numărul angajaților din instituțiile administrației centrale ar urma să fie redus la minimum posibil. În respectul principiului autonomiei locale, instituția prefectului devine inutilă, putînd fi păstrată pentru o perioadă tranzitorie numai în cazul în care se limitează strict la menirea sa propriu-zisă de control al legalității.

Partidele politice. Sistemul politic din România trebuie simplificat, despărțind legile referitoare la exercitarea dreptului la asociere politică, de cele ce reglementează alegerile. Actuala lege a partidelor este nedemocratică, neconstituțională și nu permite o autentică competiție politică. Legea partidelor trebuie să respecte dreptul constituțional la libera asociere politică ca și în cazul asociațiilor și fundațiilor. Legea partidelor trebuie să garanteze pluralismul politic autentic, permițînd înregistrarea de partide locale, regionale și naționale, cu respectarea

principiului egalității de șanse.

Sistemul electoral. În contrapondere la simplificarea înregistrării partidelor politice, participarea unui partid la alegeri poate să fie condiționată de o anumită susținere electorală demonstrabilă, diferențiată la diferitele nivele (local, regional, național), după cum și finanțarea partidelor politice și nivelul acesteia trebuie să fie condiționată de rezultatele obținute la alegerile locale, regionale sau parlamentare.

Legislația privind alegerile locale și regionale trebuie să permită competiția democratică între actori politici locali și regionali, abolind actualul monopol al partidelor parlamentare la nivel local și regional.

Minoritățile naționale. Minoritățile naționale istorice să fie recunoscute în Constituție ca factori constitutivi ai statului și să li se garanteze exercitarea autonomiei culturale.

Exercitarea dreptului la autonomie culturală trebuie să fie disociat de dreptul la asociere și reprezentare politică. Minoritățile să poată participa la alegeri constituindu-și partide etnice, cu afiliere doctrinară. Toate prevederile privind constituirea partidelor și participarea în alegeri la nivel local, regional și național se vor aplica și partidelor etnice.

Ca urmare, minoritățile istorice urmeză să fie reprezentate automat numai în Senat, iar reprezentarea lor în Camera Deputaților va înceta în forma actuală în momentul creării regiunilor.

În cazuri bine fundamentate, subregiunilor constituite în majoritate de minorități istorice, să li se asigure statute speciale (ex. Ținutul Secuiesc), ținînd cont de exemple similare din statele membre UE.

Ar fi necesară înființarea la nivel central a instituției *Ombudsman-ului (Avocatului)* pentru minorități naționale care să vegheze la respectarea drepturilor lor de către toate instituțiile statului.

III. CONCLUZII

Reformele din ultimii 15 ani au demonstrat cu claritate o evidență: fără o reformă structurală a sistemului teritorial-administrativ și a sistemului politico-electoral, orice reformă parțială este sortită eșecului și nu aduce decît beneficii fragile și tranzitorii.

Pentru realizarea reformelor structurale, orice improvizație poate fi un pericol real.

Pentru a reuși în acest demers istoric, este nevoie de o viziune strategică coerentă, de voință politică reformatoare, de curaj, inovație și profesionalism, de cooperarea strînsă a elitei politice, a societății civile și a mediilor academice.

Liga Pro Europa își declară disponibilitatea de a participa la acest efort colectiv.

Notă: Documentul a fost prezentat la Președinția României la data de 10 noiembrie 2005, în cadrul consultării societății civile organizate de consilierul prezidențial Renate Weber, la care a participat președintele României, Traian Băsescu.

1 Dezember / 1. Decembrie

La 1 decembrie 2005, domnul Paul Philippi, președintele de onoare al Forumului Democrat German din România, în cadrul programului în limba germană al Radio Tîrgu-Mureș, a transmis în numele comunității germane un mesaj pe marginea sărbătorii naționale a României.

Nationalfeiertage sind so etwas wie Indikatoren für das Selbstverständnis einer Nation. Im Nationalfeiertag Rumäniens laufen mindestens zwei wichtige Linien ineinander, die wir beide ins Auge fassen wollen und auf deren Harmonisierung wir bedacht sein sollten.

Am 1. Dezember 1918 versammelten sich ungarische Staatsbürger rumänischer Nationalität in Karlsburg/Alba Iulia und proklamierten die Vereinigung aller von ihnen bewohnten Gebiete mit Rumänien.

Das war ein Akt ethnischer Selbstbestimmung. Vereinigung aller ethnischen Rumänen in einem Staate! Ein Akt ethnischer Begeisterung: Man bedenke: Erst 60 Jahre vorher hatten sich das Fürstentum Moldau und das Fürstentum Walachei – beide noch unter türkischer Kontrolle – zu einem Staate Rumänien zusammengeslossen. Erst seit 37 Jahren war dies Rumänien Königreich. Und nun, nach einem Krieg, den dieses Rumänien nicht hatte gewinnen können, die Erfüllung eines ethnisch-nationalen Traumes! Ein Staat für alle Rumänen!

Kein Wunder, dass die 1923 in Bukarest beschlossene Verfassung den „einheitlichen Nationalstaat“, daraus machte – und dass heute Politiker und politische Stimmunnggegner gibt, die daraus ableiten, dass rumänisch die einzige Sprache sei, die öffentlich benützt werden darf, und dass in den öffentlichen Schulen nicht die Geschichte Rumäniens und aller seiner Bewohner, sondern die Geschichte der Rumänen gelernt werden soll, weil Rumänien eben das Land der Rumänen sei.

Nun aber ergab die Volkszählung des Jahres 1930 nur 71,9% ethnische Rumänen im neuen Staat, also fast 30% rumänische Staatsbürger nicht rumänischer Ethnie. In Siebenbürgen und im Banat waren es sogar 40%. Wie kommen wir da mit einem rein ethnisch begründeten Nationsbegriff zurecht?

Bei der Beantwortung dieser Frage leistet uns der Nationalfeiertag einen großen Hilfsdienst:

Die ungarländischen Rumänen des 1. Dezember 1918 erklärten nämlich „die volle nationale Freiheit für alle mitwohnenden Völker“ und sie versprochen: „Jedes Volk wird den Unterricht, die Verwaltung und die Rechtspflege in seiner eigenen Sprache durch Individuen aus seiner eigenen Mitte haben...“

Aufgrund dieser Erklärung haben sich dann am 8. Januar 1949 auch die Siebenbürger Sachsen auf dem Boden des Selbstbestimmungsrechtes der Völker gestellt, und als Volk (!) ihren „Anschluss an das Königreich Rumänien“ erklärt, und hier dem rumänischen Volk seine brüderlichen Glückwünsche“ entboten „zur Erfüllung seiner nationalen Ideale“.

Wir wissen heute, dass diese Erklärung der Siebenbürger Sachsen in Paris, bei den Friedensverhandlungen, einen starken Eindruck gemacht und dazu beigetragen hat, dass die Weltmächte damals das Banat, Siebenbürgen, und das Kreischgebiet (die Crișana) mit dem transkarpatischen Rumänien vereinigt haben.

Es ist darum wichtig und erfreulich, dass heute, nach 1990, nicht der Tag zum rumänischen Nationalfeiertag gewählt worden ist, an dem 1923 in Bukarest die Verfassung mit dem „einheitlichen Nationalstaat“ beschlossen worden war, sondern dass es der 1. Dezember ist, der Tag, an dem im Jahr 1918 „der zahlreichste Volksstamm“ Siebenbürgens, des Banats und des Kreischgebiets die Vereinigung dieser Gebiete mit Rumänien beschloss – der Tag, an dem gleichzeitig auch den „mitwohnenden Völkern“ anderer Ethnie „die volle nationale Freiheit“ versprochen worden ist.

Șărbătorile naționale pot fi asemuite unor indicatori de autoconștientizare ai unei națiuni. În cadrul Sărbătorii naționale a României, există două linii directe contopite, ce trebuie avute în vedere și de a căror armonizare trebuie avut grijă.

La 1 decembrie 1918, cetățenii maghiari de naționalitate română s-au întrunit la Alba-Iulia și au proclamat unirea tuturor ținuturilor locuite de aceștia cu România.

Acesta a fost un act de autodeterminare. Unirea tuturor românilor, de neam, într-o unică țară! A fost un act de entuziasm național: la numai 60 de ani de la unirea principatelor Moldova și Țara Românească, ambele aflate încă sub suzeranitate turcească, într-un unic stat, la numai 37 de ani de la proclamarea Regatului României și după un război pe care României nu i-a fost dat să-l câștige, s-a realizat un vis național! Un stat unic pentru toți românii!

De aceea, nu-i de mirare că legea fundamentală a noului stat, constituția, votată în 1923 la București, proclama „statul național-unitar” și că, chiar și la ora actuală, politicieni și curente politice preconizează că limba română este singura limbă ce are voie să fie folosită oficial, precum și că, în școli, nu istoria României și a tuturor locuitorilor săi trebuie învățată, ci Istoria Românilor, căci România este numai țara românilor.

Dar, la scurt timp după aceasta, în 1930, Recensământul populației scotea în evidență faptul că doar 71,9% din locuitorii României erau etnici români, deci aproape 30% din cetățenii noului stat erau de altă etnie. În Ardeal și Banat procentul acestora se ridica la 40%. Cum se pot armoniza aceste rezultate cu conceptul de stat național?

Pentru a răspunde la această dilemă ne este de folos sărbătoarea națională:

La 1 decembrie 1918, cetățenii maghiari de etnie română au proclamat, de fapt, „deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare” și au promis „fiecarui popor (posibilitatea de) educație, administrare și judecare în propria lor limbă, prin indivizi aleși de ei din sinul lor...”

Pe baza acestei Declarații, sașii ardeleni, întruniți la 8 ianuarie 1919 la Mediaș, în temeiul dreptului la autodeterminare al popoarelor, în calitate de popor, au decis „unirea lor cu Regatul Romaniei”, transmițând românilor „urări frățești de fericire în împlinirea idealului național”.

Astăzi, sîntem în măsură să afirmăm că Proclamația sașilor din Ardeal a influențat profund decizia Marilor Puteri de a accepta, la încheierea Tratatului de pace de la Paris, unirea ținuturilor Banatului, Ardealului și Crișanei cu România.

De aceea, este îmbucurător faptul că la ora actuală, după 1990, nu s-a ales a fi sărbătorită constituția din 1923, ce preconiza „statul național-unitar”, ci ziua de 1 decembrie 1918, care consfințește unirea celei mai numeroase etnii din ținuturile Ardealului, Banatului și Crișanei cu România, făgăduind în același timp „popoarelor conlocuitoare” de altă etnie „deplina libertate națională”.

Traducere de Mircea Suhăreanu

altera 28



În pragul aderării sale la Uniunea Europeană – un proiect strategic care a mobilizat forțele intelectuale, civice și politice în ultimul deceniu –, România prezintă tabloul contradictoriu al unei democrații semifuncționale altoite pe un stat centralist, conservat aproape intact din perioada comunistă, în ciuda ajustărilor succesive impuse de adoptarea *acquis*-ului comunitar. Marea rezistență la marile schimbări structurale își are originea într-o cultură societală de provizorat permanent, traversată de gesturi mimetice și mode abandonate cu

repezițiune, în care un model propriu de dezvoltare durabilă nu a izbutit nicicând să concentreze energiile naționale, seduse mai degrabă de efemer decât de perenitate.

altera oferă, iată, și prin acest al 28-lea număr al său – ce se înscrie în tradiția de un deceniu a revistei de a găzdui dezbateri avizate asupra chestiunilor delicate ale realității românești și europene –, câteva sugestii privind posibile reforme ce ar îngădui României, în paralel cu o dinamică pozitivă a economiei și o limitare a efectelor emigrării masive a forței de muncă, să se transforme în statul capabil

să servească eficient așteptările diverse ale unei societăți plurale, în căutarea propriei formule de integrare internă și externă.

Contribuțiile unor politologi remarcabili ca Peter Lynch și Frans Schrijver pun din nou pe tapet tema regionalizării și a rolului partidelor regionale în construirea Uniunii Europene, dar și a statelor-națiune viitoare. Dacă în România înființării de partide regionale i s-a opus sistematic întreaga clasă politică, panicată de perspectiva unei competiții reale, în exemplele aduse de autorii susmenționați, partidele regionale din Belgia, Marea Britanie sau Italia, a căror „afacere de bază” pare a fi doar autonomia, s-au dovedit extrem de eficiente în a impulsiunea reforma instituțională din regiuni precum Galicia, Țara Galilor sau Scoția, al căror impact pozitiv la nivel UE și național nu mai este contestat de nimeni.

altera publică o amplă dezbateră organizată la Cluj, în mai 2005, de Liga Pro Europa, privind reformele necesare pentru adevăra deplină a statului român la esența democrației pluraliste europene. Sugestia principală a dezbaterii rămâne aceea că elitele politice și culturale ar face bine să declanșeze reformele structurale după și numai după ce o amplă dezbateră publică va fi elucidat tipul de stat și societate pe care ni le dorim. Fără fixarea acestui țel final, disputele despre uni- sau bicameralism, regiuni statistice sau administrative, echilibrul puterilor, vot nominal sau mixt, vor rămâne, ca de atâtea ori în istoria noastră, o dezbateră despre forme, nicidecum despre fond.



Studiu

Combaterea discriminării prin intermediul sancțiunilor aplicate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

În cadrul proiectului *Minority Rights: Monitoring, Advocacy, Networking*, finanțat de Open Society Institute, Liga PRO EUROPA a realizat un studiu privind modul în care se aplică prevederile **Ordonanței de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, în special aplicarea sancțiunilor faptelor de discriminare de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) aplică sancțiuni.

Studiul, după ce prezintă prevederile legale, analizează activitatea CNCD conform propriilor raporte și pe baza sesizărilor trimise de Liga PRO EUROPA, formulând următoarele concluzii:

1. Peste o treime din cazurile sesizate de LPE nu a fost soluționată de CNCD sau soluția nu s-a comunicat către LPE; la fel, peste o treime din cazuri nu s-a soluționat conform așteptării organizației. În singurul caz pornit de LPE împotriva soluției CNCD de neconstatare a discriminării, instanța a dat câștig de cauză petentului. Aceste date arată un grad scăzut de sensibilitate a CNCD față de sesizările venite din partea organizațiilor de drepturile omului.

2. Termenul pentru soluționarea cauzelor este relativ lung, în special dacă necesită o anchetă specială. Comunicarea hotărârilor

luate de CNCD întârzie deseori. În situația în care soluțiile de constatare a discriminării sînt atacate de persoanele vizate, CNCD nu informează petiționarii privind aceste procese, deși ar putea avea calitate procesuală. În această condiție, petiționarii rămîn cu convingerea soluționării juste a plîngerii lor, deși instanțele pot lua decizii contrare.

Pentru o mai bună funcționare a CNCD și eficientizarea combaterii discriminării prin aplicarea sancțiunilor, Liga PRO EUROPA a propus un set de recomandări:

- analiza periodică a situației plîngerilor de către CNCD pentru a evita ca unele să rămînă nesoluționate;
- calificarea profesională continuă a personalului CNCD;
- înființarea birourilor județene ale CNCD pentru investigarea în timp util a cazurilor de discriminare;
- prevederea obligativității informării petenților în situația în care hotărîrea de constatare a discriminării a fost atacată în contencios administrativ și, în mod similar, informarea persoanelor acuzate de comiterea discriminării în situația în care petenții au atacat hotărîrea de neconstatare a discriminării.

H. I.

Alba Iulia în decembrie 2005

Al treilea „pas” spre înțelegerea fenomenului ardelenesc

Între 3 și 8 decembrie s-a desfășurat la Alba Iulia sesiunea a III a Academiei Interculturale organizate de Liga Pro Europa. Această sesiune a fost dedicată românilor ardeleni.

Dacă ar trebui extrasă o „învățătură” din această sesiune, aceasta ar fi cea a diversității din interiorul unei singure etnii. Experiența oferită de această a treia sesiune a Academiei a constatat tocmai în aceasta: a descoperirii unei diversități tocmai acolo unde te aștepti mai puțin: la români. Și, vai! această diversitate a românilor ardeleni (mittel-europeni, ortodocși și greco-catolici) nu este, din păcate, un exemplu de armonie. Dar totuși este un bun exemplu pedagogic, pentru noi, „învățăcei” ai multiculturalismului social-liberal, ce „pribegim” din iunie prin Ardeal. Dacă Transilvania are o dimensiune multiculturală, aceasta nu este redusă la mănunchiul de etnii care conviețuiesc în această provincie istorică. Locuitorii Ardealului sînt puși, în propriile lor comunități etnice, în fața unui climat multicultural oferit fie de religie, fie de opțiunea iluministă față de o „Europă” sau alta („drama” intelectualilor ardeleni români, dar și maghiari, de a alege între Mittel Europa și Balcani).

Pentru această a treia sesiune, momentele cheie au fost cele date de întâlnirea cu cele două Biserici istorice ale românilor ardeleni: Biserica Ortodoxă și Biserica Greco-Catolică. Într-un interval de două zile, s-a ivit șansa cunoașterii a două comunități distincte de români ardeleni, credincioși celor două Biserici. Ambele Biserici mi-au făcut, cel puțin mie, impresia că trăiesc din istorie. Ambele manifestă o evidentă neputință de a depăși trecutul istoric care le ține legate de atât de multe și de grele amintiri.



Întîlnirea cu Arhiepiscopul ortodox Andrei Andreicuț ca și întâlnirea cu teologul ortodox, părintele profesor Emil Jurcan a stat sub semnul istoriei. Cabinetul Arhiepiscopului se găsește în complexul de clădiri al Catedralei Reîntregirii Neamului. Lîngă biroul său se găseau icoanele martirilor ortodocși din Transilvania secolelor XVII- XVIII. În discursul părintelui Emil Jurcan istoria injustă cu ortodocșii ardeleni în ultimele secole, a fost argument și justificare pentru felul în care BOR înțelege să se raporteze la realitatea anului...2005.

Întîlnirea cu greco-catolicii s-a făcut în Blaj, numit cîndva „Mica Romă”. Un oraș pitoresc însă de un provincialism înduioșător, străin de imaginea de „Romă” și, implicit, de „Vatican” al Catolicismului de rit bizantin din Ardeal. Și aici, la Blaj, istoria părea să domine prezentul. De la catedrala mitropolitană greco-catolică, la clădirile Seminarului teologic (clădiri din veacul al XVIII-lea) pînă la denumirea de „Gostat” pe care o mai păstra un magazin din apropiere,

într-un „curajos” refuz al ultimilor 16 ani, totul indica tirania istoriei care nu permite o reflecție serioasă asupra prezentului și, implicit, o privire sobră spre viitor. Întîlnirea din biblioteca Seminarului blăjean, cu părintele teolog Cristian Barta a stat sub același semn, al tiraniei istoriei. Nici tinerețea și nici serioasa pregătire teologică a interlocutorului nostru nu a putut să înfrîngă memoria zidurilor clădirii, care vorbeau despre teribila istorie a acestei Biserici ardeleni.

Din păcate, impresia mea este că întreaga Transilvanie (sau, mai degrabă, întregul sud-est al Europei) trăiește din amintiri, lucru greu de acceptat acum, cînd realitățile timpului ne cer schimbări radicale în felul nostru de a fi...

Bogdan DUCA

Comunicat

Comunicat de presă

Academia de Advocacy, Agenția de Monitorizare a Presei – Academia Cațavencu, Asociația Pentru Apărarea Drepturilor Omului – Comitetul Helsinki, Asociația Pro Democrația, Centrul de Resurse Juridice, Liga Pro Europa, Transparency International România solicită membrilor Senatului României să nu voteze propunerea legislativă pentru stoparea migrației politice.

Propunerea respectivă aparține domnului deputat Ioan Oltean (PD) și are ca scop limitarea fenomenului de migrație de la un partid politic la altul, în rândul aleșilor locali, prin adoptarea unor reglementări în baza cărora primarii, consilierii locali și consilierii județeni care părăsesc (fie din proprie inițiativă, fie fiind excluși) partidul pe lista sau în numele căruia

candidează și sunt aleși, ar urma să-și piardă, în mod automat, mandatul.

Organizațiile mai sus amintite consideră această propunere ca fiind una nedemocratică și anticonstituțională, de natură a influența, în mod negativ, nu numai viața internă a partidelor politice, ci și evoluția democrației în societatea românească.

Amintim faptul că propunerea legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților (prin nediscutarea ei – lucru posibil în virtutea noilor prevederi din Constituția României), în această perioadă aflându-se pe agenda Senatului care este Camera decidentă în acest caz.

7 decembrie 2005

ROLUL ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE - CREAREA UNEI CULTURI A DREPTURILOR OMULUI

Cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, Comitetul Helsinki din Republica Moldova cu sediul la Bălți a invitat Liga Pro Europa să facă o trecere în revistă a activității sale în domeniu, dorind prin aceasta să ofere un posibil model de creare și consolidare a unei culturi a drepturilor omului.

10 Decembrie, Ziua Internațională a Drepturilor Omului, poate fi sărbătorită în două feluri: într-unul festiv, formal, cu discursuri sfărăitoare despre succesele fără seamăn în domeniu, și într-unul realist, folosind această ocazie pentru atragerea atenției asupra a ceea ce noi, organizațiile de drepturile omului, mai avem de făcut.

Ar fi o iluzie să credem că la începutul secolului XXI, la 57 de ani de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, la 16 ani de la căderea zidului Berlinului, respectarea întocmai a drepturilor omului reprezintă o prioritate pentru autoritățile țărilor postcomuniste. Ceea ce s-a obținut reprezintă rezultatul activității organizațiilor de drepturile omului și a presiunii internaționale.

Iată, prin urmare, cea mai importantă provocare: menirea de a crea o cultură a drepturilor omului. Schimbările legislative făcute nu din proprie convingere, ci în urma presiunilor creează o situație favorabilă respectării drepturilor omului, însă această situație este deosebit de fragilă, existând oricând posibilitatea revenirii la starea anterioară. Chestionarea polițiștilor din România, de pildă, arată că ei nu înțeleg de ce s-a renunțat la pedeapsa capitală sau la folosirea armei de către polițiști, de ce a fost nevoie de reglementări în sensul reducerii situațiilor în care se poate deschide focul asupra unui presupus infractor. Chiar și opinia publică este favorabilă pedepsei capitale. În aceste condiții, partidele extremiste se pot folosi de ignoranța populației în privința unor principii de bază ale drepturilor omului, inflamând opinia publică și manipulând-o prin trîmbișarea unor pericole imaginare și deturnîndu-i astfel atenția de la problemele reale ale societății și ale funcționării statului de drept.

Față de publicitatea pe care și-o poate crea un partid politic, organizațiile de drepturile omului sînt net dezavantajate. Ele acced greu la mijloacele de comunicare în masă, trebuind să-și găsească resurse proprii prin care să ajungă la cetățeni.

În continuare vom încerca să ilustrăm nobila misiune a apărării drepturilor omului prin activitățile concrete ce pot fi desfășurate de o organizație neguvernamentală, și vom da exemplul Biroului pentru Drepturile Omului al Ligii PRO EUROPA, care își desfășoară activitatea începînd din anul 1992.

Biroul pentru Drepturile Omului al Ligii Pro Europa desfășoară nouă tipuri de activități.

1. Acordarea de consultanță gratuită persoanelor ale căror drepturi au fost încălcate

În decursul unui deceniu și jumătate, Liga PRO EUROPA a reușit să dezvolte o rețea de 12 monitori în 12 județe din România. Unul dintre rolurile de căpătîi ale acestor monitori

este de a oferi consultanță tuturor persoanelor care consideră că drepturile lor au fost lezate. Liga PRO EUROPA nu soluționează aceste cazuri, ci informează victimele despre modalitățile, procedurile prin care drepturile lor pot fi protejate, iar abuzurile – combătute și sancționate. În cursul anului 2005 au fost astfel consiliate aproape 1.000 de persoane. În cazurile în care acest lucru a fost posibil, oamenii au fost sprijiniți să formuleze plîngeri către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Liga PRO EUROPA a obținut un succes deosebit în acest an, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a dat cîștig de cauză victimelor din satul Hădăreni, județul Mureș (caz de violență colectivă împotriva romilor din localitate, monitorizat de Liga PRO EUROPA din 1993).

2. Monitorizarea modului în care autoritățile respectă cadrul legislativ referitor la drepturile omului și minorităților

Deși în ultimii ani a apărut o legislație favorabilă în România, multe prevederi legale nu sînt respectate, fie din ignoranță, fie din inerție. Este nevoie, de aceea, de o atență monitorizare a autorităților menite să impună respectarea legislației. În anul 2005 Liga PRO EUROPA a acordat o atenție deosebită Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, o instituție deosebit de importantă, însă a cărei funcționare lasă încă mult de dorit. Monitorizarea a constat în special în trimiterea unor cazuri spre soluționare acestei instituții și analiza modului în care ele au fost soluționate. Monitorii din cele 12 de localități participă și ei la monitorizarea autorităților.

3. Monitorizarea reformei legislative

Implementarea *acquis*-ului comunitar necesită o serie de modificări legislative, întrucît integrarea europeană înseamnă și adaptarea legislației la cerințele Uniunii Europene. Organizațiile neguvernamentale de drepturile omului au fost puse, de multe ori, în imposibilitatea de a interveni în procesul legislativ în mod util, pentru a preveni o gravă încălcare a unor drepturi chiar prin litera legii. Astfel s-a născut Legea partidelor politice, cea mai restrictivă din Europa, care reduce în mod drastic libertatea de asociere (pentru crearea unui partid politic fiind nevoie de 25.000 de susținători din jumătate din județele României; cifra fiind redusă prin intervenția societății civile de la 50.000).

În anul 2005 Liga PRO EUROPA, împreună cu alte organizații de drepturile omului, a urmărit proiectul Legii privind statutul minorităților naționale, formulînd o serie de observații care, dacă ar fi fost luate în serios, ar fi putut evita criticile Comisiei de la Veneția.

4. Advocacy

Campaniile de advocacy au două laturi. Prima latură este lobby-ul desfășurat de o organizație, care rămâne invizibil pentru public. Factorii de decizie trebuie convinși, apelându-se la rațiunea lor, asupra măsurilor care trebuie luate pentru ameliorarea unei situații. Dacă acest lobby nu produce efectele scontate, se poate trece la campanie, prin sensibilizarea opiniei publice și crearea unui curent favorabil modificărilor necesare. În ultimii ani Liga PRO EUROPA a desfășurat câteva campanii de mare succes, cum ar fi campania „SOS Sighișoara” pentru salvarea orașului medieval, aflat sub protecție UNESCO, ce ar fi fost periclitat de crearea Drakula Land.

5. Realizarea de analize și studii

Studiile reprezintă o metodă prin care anumite fenomene, situații pot fi prezentate experților în domeniu, dar și altor persoane interesate. Prin mediatizarea și diseminarea acestor studii și analize, publicul larg poate să obțină informații importante privind drepturile omului.

În anul 2005 Liga PRO EUROPA a realizat trei mari studii, intitulate: „Procesul Hădăreni” (în curs de publicare în revista *Altera*), „Combaterea discriminării prin intermediul sancțiunilor aplicate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării” (publicat sub formă de broșură), „Discriminarea rasială în județele Arad, Cluj, Harghita, Sibiu și Timiș” (în curs de publicare sub formă de broșură).

6. Activitate editorială

Modalitatea directă prin care o organizație de drepturile omului poate ajunge la publicul larg este editarea propriilor publicații. Liga PRO EUROPA editează gazeta *Pro Europa*, o publicație lunară care prezintă poziția organizației față de diferite probleme, articole informative, interviuri; și *Altera*, singura revistă din România dedicată tematicii diversității și drepturilor minorităților.

7. Organizarea conferințelor de presă

În general, organizațiile neguvernamentale nu dispun de potențialul necesar editării unor publicații în zeci de mii de exemplare care să ajungă la cele mai largi segmente ale populației. De aceea, prezența lor în presa locală sau națională este foarte importantă. Crearea unor evenimente importante (conferințe, lansarea de publicații, campanii) este un mod de a asigura prezența în presă, un alt mod fiind organizarea conferințelor de presă cu teme care să suscite interesul mass-mediei. Liga PRO EUROPA a reușit să creeze o periodicitate a conferințelor de presă, care au devenit lunare.

8. Organizarea de conferințe, seminarii

Conferințele, seminariile, dezbaterile au ca scop discutarea unor probleme specifice cu specialiști, pentru a găsi soluțiile optime.

Din multitudinea de dezbateri organizate de Liga PRO EUROPA în 2005, se remarcă seminarul organizat cu participarea organizațiilor minorităților naționale și care a avut ca temă proiectul Legii statutului minorităților naționale. Acest seminar a reprezentat prima implicare a acestor organizații în dezbaterile proiectului de lege care le privește în mod direct.

9. Educația în domeniul drepturilor omului

Educația este forma cea mai eficientă de modificare a mentalităților față de problematica drepturilor omului. Din păcate, educația școlară în acest domeniu nu este la nivelul așteptării societății civile, prin urmare trebuie găsite forme alternative de învățămînt. Liga PRO EUROPA, prin Centrul Intercultural, desfășoară în cursul anului două astfel de proiecte — unul pentru elevi de liceu (Colegiul Democrației) și unul pentru studenți și proaspeții absolvenți de facultate (Academia Interculturală „Transsylvania”) —, iar în luna iulie organizează și o universitate de vară.

Totodată este foarte importantă participarea Ligii PRO EUROPA și la educația formală (spre exemplu, prin ore de dirigenție), ca și la programe educaționale organizate de alte asociații.

La aceste activități mai pot fi adăugate și altele, cum ar fi monitorizarea alegerilor în anii electorali și observarea alegerilor peste hotare.

Iată o gamă variată de activități, care au același obiectiv: crearea unei culturi a drepturilor omului. Succesul este greu de măsurat: dacă numărul persoanelor care reclamă abuzuri este mic, acest lucru se poate datora îmbunătățirii situației, dar și reținerii oamenilor de a-și prezenta problemele sau neîncrederii că ele ar putea fi soluționate. Despre cei care lucrează în cadrul organizațiilor de drepturile omului se poate afirma că scopul muncii lor este să devină șomeri. Dacă sînt eficienți, autoritățile încetează să mai comită abuzuri, prin urmare nu există reclamații și sînt lăsați fără obiectul muncii.

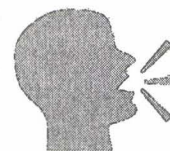
Sîntem însă departe de a deveni șomeri. Munca noastră cunoaște succese, dar și nenumărate eșecuri. Dacă se poate spune că succesul, uneori, este eșecul democrației (cîștigarea unui caz la Curtea Europeană a Drepturilor Omului), nu se poate spune și invers, că eșecul organizațiilor de drepturile omului înseamnă un cîștig al democrației. Dimpotrivă, eșecul nostru reprezintă un eșec încă și mai mare pentru democrație. De multe ori sîntem decepționați, observăm că nu am reușit să convingem factorii de decizie sau nici măcar populația asupra necesității unor măsuri. În aceste momente de decepție este bine să ne întîlnim cu alte organizații și alte persoane devotate aceluiași idei, care lucrează în condiții mult mai grele decît noi, să ne încurajăm reciproc, să ne exprimăm solidaritatea și simpatia față de ele.

Din păcate în acest an acest lucru nu s-a putut întîmpla la Bălți, dar Vă asigurăm că cei de la Liga PRO EUROPA se gîndesc la Dumneavoastră cu multă căldură.

Haller István

Achieving a free society requires courage

To Think To Talk and to Act



Oamenii trebuie să fie liberi

Interviu cu Gabriel Andreescu

Gabriel Andreescu, cunoscut activist de drepturile omului, doctor în științe politice, este membru fondator al Grupului pentru Dialog Social, membru fondator al Comitetului Helsinki Român și autor a numeroase studii și volume în domeniul drepturilor omului și ale minorităților. În martie 2005, Asociația pentru Libertatea de Conștiință, al cărui membru este, a dat publicității un raport „Construcția de lăcașuri de cult în România după 1989 și impactul său asupra libertății de conștiință și secularității statului” pe marginea cărui gazeta „Pro Europa” i-a solicitat un interviu.



– În gândirea occidentală s-a impus tot mai mult în ultima vreme postmodernismul, care opune gândirea slabă gândirii tari. Nu mai sînt acceptate marile narațiuni legitimizeatoare. În acest context, Biserica Ortodoxă Română, din poziția majoritară, continuă să se socotească singura legitimă în contextul românesc. Cum vă explicați ruperea aceasta de restul lumii?

Gabriel Andreescu: O să fac un comentariu înaintea răspunsului direct legat de raport. Nu e bine să abuzăm, după opinia mea, de idea postmodernismului. În primul rînd, postmodernismul înseamnă lucruri foarte diferite în contexte diferite; cînd a apărut mai ales în cadrul teoriei și practicii arhitecturale a însemnat ceva, în științele sociale înseamnă un lucru, în literatură și artă iarăși altceva. Deci uneori invocînd postmodernismul ne putem împiedica de noi înșine.

Este însă o observație care mi se pare importantă: că nu mai sînt acceptate marile narațiuni. Eu aș spune altceva: nu că nu sînt acceptate, ci că sînt și ele niște narațiuni printre alte narațiuni și nu mai au acea autoritate absolută cu care ne obișnuiserăm.

Dar, după opinia mea, tema raportului întocmit de curînd nu ajunge la astfel de sofisticării. Nu invocă niște lucruri atît de subtile cum ar fi, să zicem, echivalența sau legitimitatea unor narațiuni alternative. Aici sînt cîteva lucruri fundamentale, și anume, modul în care o comunitate își trăiește ordinea interioară. Ordinea interioară înseamnă utilizarea diferitelor criterii practice, simbolice, culturale, sociale, politice în viața ei naturală.

Ceea ce spune raportul este că o instituție, instituția bisericii, folosește în mod abuziv o autoritate împotriva intereselor comunitare. Cînd spun abuziv, spun împotriva legilor, împotriva regulilor, împotriva drepturilor și libertăților altora. Iată deci, că nu e o problemă postmodernă, este o problemă tradițională a ceea ce e legitim sau e ilegitim într-o comunitate.

– Dincolo de intruziunea în spațiul public a Bisericii Ortodoxe, este uimitor faptul că își ignoră și își neglijează propriul patrimoniu în timp ce se avîntă să construiască noi și noi edificii. Cele vechi și valoroase rămîn în ruine.

G.A.: Mai mult. Neglijează patrimoniul propriu, însă neglijează și patrimoniul comun, patrimoniul istoric. Mănăstirile sînt patrimoniu național, nu sînt patrimoniul Bisericii Ortodoxe. Ea nu face decît să le administreze și ar trebui să i se permită acest lucru pînă atunci cînd se dovedește că este capabilă să o facă; dacă

nu reușește, trebuie să fie înlocuit administratorul. În plus, Biserica Ortodoxă distruge monumentele altora. Gîndiți-vă ce se întîmplă și acum cu anumite lăcașuri de cult, monumente greco-catolice care se află sub furia Bisericii Ortodoxe.

Ceea ce vedem e o distanță enormă între pretențiile simbolice ale instituției bisericești și comportamentul unora dintre cei care o conduc. Ierarhia Bisericii Ortodoxe nu este nici măcar în grupul acela de oameni supus vremilor, ci este unul cu responsabilități teribile pentru comportamentul instituțional al Bisericii. În mare parte sînt cei care l-au servit pe Ceaușescu și, mai general, regimul comunist pentru ca Biserica Ortodoxă printre celelalte să fie folosită în sprijinul regimului. După '90 a fost implicată în cele mai dezagreabile acțiuni, de la afacerile cu construirea bisericilor pînă la încercarea de a acapara valori mobile și imobile în interesul acesteia.

– Ați pomenit aici de colaborarea aici cu vechile și cu noile structuri. Nu demult s-a mai iscat un scandal legat de descoperirea unor relații de colaborare a unor ierarhi ortodocși cu poliția politică.

G.A.: Vă referiți la cazul Todosie? Acesta este cazul relativ nou, dar celelalte cazuri sînt cunoscute de mult timp. În primul rînd, Patriarhul Teoctist a fost implicat, se știe; apoi diferiți mitropoliți. Mitropolitul Corneanu a recunoscut foarte clar de mult și nu se referea numai la el, ci l-a implicat și pe Plămădeală. Todosie cu angajamentul lui, de acum. Datele mai vechi privind pe Anania și Teoctist. În toată Europa sovietizată bisericile ortodoxe, și nu numai, au pus în fruntea lor oameni care nu numai că au colaborat cu Securitatea, dar au fost membri ai Securității, ceea ce era într-un fel firesc datorită forței totuși aparte pe care avea biserica. Aceste instituții trebuiau controlate, cu obsesia aceea a controlului deplin pe care o aveau comuniștii. Și dispunem de date din arhiva sovietică. Ea a fost dereticată prin '90-'92, cînd s-a profitat de o fereastră, și s-au găsit clar documente. Patriarhul Aleksei al doilea, care este acum prietenul lui Putin, era colonel KGB. În majoritatea mitropolițiilor erau ofițeri înalți în KGB. Evident acest lucru s-a întîmplat peste tot. Sigur, s-a întîmplat în cazul mitropoliților români.

Am informație de la înalt nivel: în '90, Ion Iliescu a dat decizia de lăsare la vatră, adică de transformare în generali în rezervă a acestor mitropoliți ai României care aveau gradul cel mai înalt în ierarhia Securității. Lucrul incredibil e că acești oameni își mai permit să vorbească cu glas tare.

– Și sînt acceptați de propria comunitate; din '90 și pînă azi biserica și armata se bucură de cea mai mare cotă de încredere a populației. Asta în paralel cu larg vehiculata zicală „să ce zice popa, nu ce face popa”.

G.A.: N-aș folosi acel sondaj repetat privind încrederea în biserică ca și o dovadă a încrederii pentru înalți ierarhi ai bisericii. Sînt două chestiuni diferite. Cu siguranță că lucrurile în privința asta trebuie să nuanțate. Pe de altă parte, avem o problemă etico-teologică: cum anume niște ofițeri de Securitate, niște sperjuri, pot să fie acceptați în fruntea bisericii? Lucrul acesta nu e numai o problemă de principii, dar e și una de practică pentru că vedem ce fac în calitate pe care o au, vedem mentalitatea megalomană pusă la lucru în proiectul Catedralei Mîntuirii Neamului, un proiect grosier, grobian, de cealaltă parte, vedem propunerile cu care vin, pofta asta de a controla, lipsa de decență. Toate aceste comportamente tipice unui profil pe care noi îl legăm de fosta Securitate, fosta nomenclatură. Faptul că ei sînt acceptați este o problemă vie, practică. N-are avea ce să caute în această ierarhie.

– *Un lucru megaloman care m-a izbit (în economia raportului ar putea să fie un lucru de amănunt) a fost sonorizarea aceasta pe care ați documentat-o acolo, faptul că slujba se aude la sute de metri distanță pentru oameni care între timp sînt ocupați cu alte cele, pentru ei e un zgomot, nu e un mesaj, ceea ce vine de la biserică.*

G.A.: Este un zgomot tocmai pentru că are o semnificație religioasă, iar oamenii trebuie să fie liberi. Libertatea de conștiință înseamnă dreptul de a adera la niște valori, simboluri, manifestări sau, din contră, libertatea de a nu adera. Aici este chiar o violare, după părerea mea, a dreptului la conștiință. Din păcate, acest raport nu a descris un lucru care, după părerea mea, este problema tuturor. Și cred că aceasta va fi pentru Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință principalul obiectiv pentru următoarele luni: problema educației în școli, a educației religioase. Aici este marea dramă. Într-una dintre cele mai impresionante formule ale sale, Ernst Gellner, marele teoretician al naționalismului, observa că ideea de națiune, odată cu formarea statului modern, e legată de preeminența propagată de educație, la un moment dat controlul educației devine mai important decît controlul forței - apropo de clasică formulă a lui Weber, potrivit căreia statul este cel care are monopolul și legitimitatea forței. Ei bine, Gellner spune că educația de fapt devine mai importantă, statul vede ca prim obiectiv, de fapt, controlul educației. Și asta face Biserica Ortodoxă. Asta a produs vreo 14 ani de educație contrară tuturor principiilor unei pedagogii moderne, orele de educație religioasă au devenit ore de intoleranță religioasă. Și asta se vede în manifestarea publică a tinerilor, a celor care au urmat îndochinarea ațîția ani de zile.

– *Domnule Andreescu, întrevedeți vreo soluție care să vină dinăuntrul Bisericii Ortodoxe și care să ducă la o schimbare de atitudine sau credeți că BOR se va schimba numai la presiunea societății civile?*

G.A.: Vedeți, eu cînd caracterizez Biserica Ortodoxă fac o simplificare. Simplificarea e motivată de structura de fier a Bisericii, a faptului că ce spun unii episcopi contează mai mult decît ce spun ceilalți preoți. Sigur că există o întreagă categorie decentă a clerului, a oamenilor care nu merită calificativele anterioare. Din păcate, ei se pierd, vocea lor nu se aude. Prin însăși natura ei, biserică este o structură foarte conservatoare și, ca atare, ea va reflecta în comportamentele ei natura conducerii. Miile de absolvenți de teologie cad sub o presiune constantă de penetrare a instituțiilor ortodoxe, de transformare a poziției morale în poziție de autoritate economică sau simbolică deci un interes larg. Dincolo

de cea ce spuneam despre această piramidă din interiorul BOR.

Din cauza aceasta sînt sceptic. Cred că reacția din afara Bisericii Ortodoxe va fi cea care ar putea opri această talibanizare a societății românești.

A consemnat Doina Baci

De ce continuă construcția de biserici?

„Dificultățile de finanțare a proiectelor de biserici par să facă construcția continuă de noi și noi așezăminte de cult ortodoxe irațională. Realitatea nu este totuși atât de simplă. Goana după parohii pare să aibă ca explicație o creștere importantă a numărului de absolvenți de facultăți și institute teologice, a căror speranță de a își croi o carieră duhovnicească angrenează presiuni în direcția construirii de noi lăcașuri de cult.

Conform datelor Patriarhiei, facultățile de teologie înmatriculau în anul 2002 un număr de 11.063 de studenți și studente. De mai mulți ani de zile, băncile acestor instituții de învățămînt superior sînt părăsite anual de peste 1.500 de absolvenți. Cifra oficială a absolvenților din anul 2002 este de 1.863, iar în anul următor de 2.424. Se observă o creștere foarte importantă, cu 30 de procente, a numărului de proaspeți teologi.

Dat fiind faptul că facultățile de teologie nu oferă oportunități variate de încadrare într-o piață a muncii de profil, se generează o presiune formidabilă în sensul creșterii numărului de parohii. (O mare parte a absolvenților care nu obțin parohii sau nu vizează o carieră de acest tip sînt sortiți vieții în învățămînt, un alt efect nefericit al inflației de absolvenți teologi fiind presiunile în vederea menținerii învățămîntului religios în școli.) Iar preoții încearcă să obțină o parohie oricînd și oriunde acest lucru este posibil. Credem că numărul absolvenților de teologie ortodoxă explică, cel puțin în parte, cifra anuală de 150 până la 200 de biserici ortodoxe nou inițiate. Lipsa de resurse financiare după demararea proiectului conduce, ulterior, la presiuni asupra autorităților locale și centrale în vederea obținerii, mai întîi, de terenuri atribuite în folosință gratuită sau concesionate pe nimic și, mai apoi, de fonduri pentru finalizarea și utilizarea lăcașurilor de cult.

Procesul schițat mai sus atrage după sine efecte nefaste. Una dintre consecințele presiunilor pentru finanțare s-a văzut bine în actuala campanie electorală, în care guvernul a luat cel puțin 30 de hotărâri prin care s-au suplimentat fondurile pentru cultele religioase. Covârșitoarea majoritate a așa-numitelor „pomeni electorale” au revenit cultului ortodox. Mai multe dintre cele 30 hotărâri identificate de noi au avut în vedere finanțarea continuării sau finalizării construcțiilor la proiecte care treneză de ani de zile, printre ele numărîndu-se și catedrala bîimăreană amintită. Un al doilea efect nefericit, discutat mai sus, privește demararea de șantiere cu orizont de finalizare îndepărtat și cu consecințe estetice și funcționale nefaste. În fine, un fenomen de care ne vom ocupa mai jos constă în apariția „bisericilor gemene”.

Iată așadar, pe scurt, principalele coordonate ale relației dintre Biserica Ortodoxă, construirea de așezăminte de cult, și autorități: numărul mare de absolvenți teologi conduce la presiuni vizînd obținerea de terenuri și începerea construcției unui lăcaș de cult, a cărui finalizare prelungită atrage presiuni constante asupra autorităților, care cad la învoială cu Biserica Ortodoxă exploatînd potențialul capital politic al acesteia în schimbul asistenței din banii cetățeanului.”

Extras din Raportul „Construcția de lăcașuri de cult în România după 1989 și impactul său asupra libertății de conștiință și secularității statului”, elaborat de Asociația pentru Libertatea de Conștiință (2005)

Biserica Greco-Catolică: tradiții și perspective

La 29 noiembrie, Liga Pro Europa a organizat în parteneriat cu Biblioteca Orașenească Reghin o dezbatere „Biserica Greco-Catolică – tradiții și perspective”. În fața unei săli pline pînă la refuz, au vorbit preotul Ioan Roșca, conferențiar dr. Marius Bucur (Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj), conferențiar dr. Al.Cistelean (Universitatea „Petru Maior” Tîrgu-Mureș) și Smaranda Enache (co-președinta Ligii Pro Europa). Redăm în cele ce urmează o parte din intervenția domnului Al.Cistelean.



Două rosturi biserica noastră sigur că le-a avut și le-a îndeplinit cu succes, cu prea mare succes; din cauza aceasta frații noștri ortodocși ne pot și spune acum cu o oarecare dreptate că noi nu mai avem nici un rost – pentru că cele pe care ni le-am avut, ni le-am atins.

Care au fost cele două rosturi? Las deoparte rostul nostru spiritual. Sigur, biserica noastră, ca și toate celelalte, trebuie să ne salveze, să ne mîntuiască. Las deoparte acest rost care

șmecheriile cîtă vreme nu le pot face ei, dar vreau să spun că mai e pînă la europenizare, iar ea nu mai e sarcina noastră, cu atît mai mult cu cît noi, greco-catolicii, acum – ne place, nu ne place – am devenit o biserică de buzunar. Nu mai e numai sarcina noastră să facem din România parte a Europei Occidentale. Acum e treaba tuturor. Dar noi am avea o abilitate în plus. Nu o pricepere dintr-asta șmecherească, ci o abilitate, o calitate în plus pentru că felul în care noi ne-am unit cu Roma, păstrînd patrimoniul răsăritean și acceptînd cea am acceptat din universalitate, din catolicitate, arată că aceasta este o cale bună de a realiza unitatea păstrînd diferențele, de a ajunge la universalitate fără să sufocăm diferențele. Acum pentru noi e greu să ne atingem acest obiectiv tocmai din cauză că ne împiedicăm în situații dramatic de concrete. Dar dacă noi toți, dacă ierarhia noastră împreună cu noi, vom exorciza odată această preocupare, poate prea exclusivă pentru patrimoniul, pentru ce am avut și am pierdut, poate vom reuși să ne proiectăm acolo unde ne vedea părintele Roșca, unde ne vedea regretatul cardinal Todea, adică ca niște oameni, o comunitate în stare să ducă această mai mare comunitate, care este poporul nostru, în zona unirii aceleiaa indisolubile de acum încolo cu Occidentul, cu Roma. Acesta este primul rost despre care am putea zice că l-am îndeplinit. Nu noi, ci strămoșii noștri, dar ei sînt noi.

Al doilea și acesta a fost chiar un prea mare succes, este că Biserica Română Unită a readus, i-a refăcut pe români originari din romani. Nu era un lucru necunoscut originea noastră latină și a limbii noastre. Era un lucru care se știa, dar se știa în cercuri închise. Știa Cantemir. Știau reprezentanții Școlii Ardelene. Însă cui i-a spus Cantemir lucrul acesta? Europenilor? Cîtorva boiernași? Slugile lui nu știau așa ceva.

Ardelenii noștri, popii noștri, călugării, cei care au mers la studii în străinătate, dar și cei care studiau la Blaj, au aflat aceste lucruri și, după ce au avut revelația originii noastre latine, a descendenței noastre romane, au venit și, prin acest sistem care era televiziunea epocii – preotul era atunci ziarul, televiziunea epocii, radioul – au adus această idee pînă jos. Ultimul țaran a trebuit să se lepede de acel complex al inferiorității, de complexul lui de slugă, iobag, ce o fi, și să-i bată inima de mîndrie că el e – cum spuneau toți cu mare emfază – urmașul lui Traian, strănepotul lui Traian. Nu era puțin lucru ca la o populație, pentru că nu cred că era un popor, care își uitase originea, care nu știa cine e, de unde vine, în puțin timp această falangă de preoți, s-o trezească și să-i dea această demnitate a originii și apoi să facă din acest construct al originii pilonul central al identității noastre naționale, și să arunce în istorie conștiința națională. Pentru că ei au fost cei care pus la lucru ideea conștiinței naționale. Acești călugări, acești

e etern, care transcende timpului. Eu vorbesc de rosturi oarecum temporale, de rosturi oarecum culturale. Primul mare rost este un rost general recunoscut, a fost că Biserica Română Unită și apoi fenomenele culturale pe care ea le-a produs (marele fenomen al Școlii Ardelene și ce a urmat după el) au constituit primul mare program de occidentalizare a României, a Transilvaniei românești, să zicem ca să nu exagerăm. A fost pentru prima dată cînd, pornind de la acest nivel spiritual, în Transilvania, printre români – nu era cazul șvabilor sau al ungarilor, ei își aveau deja partea lor de occidentalizare – a fost implantat și urmărit cu rigoare acest proiect de europenizare. Că el a reușit sau nu a reușit nu e exclusiv meritul bisericii noastre. Dar e un proces pe care ea l-a inițiat, căruia ea i-a dat coerență. Prin concurența care n-a fost numai patrimonială, ci a fost o concurență de prestigiu din toate punctele de vedere, pe care a stîrmit-o cu Biserica Ortodoxă, a obligat-o și pe aceasta să se reformeze, să facă un salt calitativ astfel încît ea însăși să devină oarecum mai europeană. Biserica Ortodoxă a lui Șaguna, legendară, a avut, de fapt, ca model de acțiune în plan social Biserica Greco-Catolică. Acesta este un prim rost.

Veți zice că acesta încă nu este un obiectiv atins pentru că noi despre asta discutăm acum, cum să ne integrăm, cum să ne certificăm europenitatea noastră. Nu este un obiectiv atins pentru că Transilvania n-a reușit să se europenizeze chiar iremediabil. Ea se balcanizează. Se balcanizează ușor sau mai tare, depinde și de fiecare dintre noi, depinde și de coerența politicii care s-a dus de la Unire și pînă azi. Parcă e mai accentuată balcanizarea noastră, a ardelenilor, decît occidentalizarea întregii României. Mie îmi place că ardelenii se cred rigoriști, că au o etică inflexibilă, că se poartă casant, că nu îndură

preoți au făcut conștiința națională și au pus-o ca motor al istoriei noastre. Sigur, pe urmă la manetă au mai umblat și alții...

Acum ce rost mai avem? Mai discutați și Dumneavoastră cu vecinul, care-i ortodox și care mai citește în ziare, și el spune: „Sînteți oameni de treabă și voi, dar ce rost mai are că voi vă duceți la biserică aia în loc să veniți la asta a noastră? Numai așa că îl aveți pe Papa, afit?” Și atunci înseamnă că poate ei nu văd dacă mai avem un rost. Dar măcar noi ar trebui să ni-l vedem. Eu nu știu dacă ni-l vedem. Eu de cîte ori particip, și particip rar, la manifestări în interiorul comunității greco-catolice, aud două lucruri: lamentația despre nedreptățile pe care le suferim în prezent (ceea ce e adevărat) și dacă nu, înainte de asta, înainte de lamentație, auzi oda strămoșilor. Strămoșii sînt merituosi, martirii noștri sînt mîndria noastră. Dar dacă numai afit avem, să ne uităm cu smerenie la

trecutul nostru, pe bună dreptate, și să ne lamentăm de prezentul nostru, avem puțin.

Eu cred că această propoziție, nedreaptă, e bună de încheiere întrucît eu nu vreau să dau o retorică optimistă la cea ce vă spun. Eu vreau mai degrabă să las o interogație pentru fiecare dintre noi: rostul nostru s-a încheiat cum zice toată lumea în afara noastră sau abia acum ne găsim un rost? Celelalte au venit de la sine. Ni le-a dat istoria cadou pentru că originea noastră era atunci necunoscută, cvasi-necunoscută poporului, iar noi am avut parte de niște cărturari luminați. Faptul că noi, unindu-ne cu Roma, am făcut din nou legătura aceea cu Europa, a venit implicit. Au fost acestea daruri ale istoriei. Daruri venite de sus. Pentru noi acum e greu, dar nu e greu acum pentru că n-avem pretutendeni biserici, ci e greu pentru că încă nu ne-am descoperit rostul nostru.



DEPARTAMENTUL DE STAT AL STATELOR UNITE ALE AMERICII

Raportul Internațional privind Libertatea de Religie: România

(extrase)

(...) Biserica Greco-Catolică era al doilea mare cult (aproximativ 1,5 milioane de adepți dintr-o populație de aproximativ 15 milioane) în 1948, cînd autoritățile comuniste au scos-o în afara legii și au dictat fuziunea forțată cu Biserica Ortodoxă Română. În perioada în care a fost interzisă, Biserica Greco-Catolică avea în proprietate peste 2.600 de biserici și mănăstiri, care au fost confiscate de stat și apoi date Bisericii Ortodoxe, împreună cu alte utilități. Alte proprietăți ale Bisericii Greco-Catolice, cum ar fi clădiri și terenuri agricole, au devenit proprietate de stat.

Potrivit Secretariatului de Stat pentru Culte, după 1989, Biserica Greco-Catolică a primit 194 de biserici transferate de comuniști Bisericii Ortodoxe; greco-catolicii susțin că au primit doar 178 astfel de proprietăți. Biserica Greco-Catolică are foarte puține lăcașe de cult. Mulți adepți sînt încă nevoiți să țină slujbe în locuri publice (peste 150 de cazuri, potrivit rapoartelor Bisericii Greco-Catolice) sau în aer liber (au fost semnalate cel puțin două astfel de cazuri). În 1992, guvernul a adoptat un decret care lista 80 de proprietăți (care nu erau lăcașe de cult) deținute de Biserica Greco-Catolică și care urmau să fie restituite. După restituirea a 60-65 dintre proprietăți, inclusiv școli și spitale (cele mai importante clădiri, inclusiv trei școli din Cluj, nu au fost restituite), nu s-au mai făcut progrese. În unele cazuri, preoții ortodocși ale căror familii au fost de credință greco-catolică s-au convertit din nou la greco-catolicism și și-au adus parohiile și bisericile înapoi în sînul Bisericii Greco-Catolice. În mai multe județe, în special în Transilvania, liderii ortodocși locali au renunțat voluntar la micile biserici de țară. De exemplu, la începutul anilor 1990, în Dioceza Lugojului, în zona de sud-vest a țării, reprezentanții locali ai Bisericii Ortodoxe au fost de acord să restituie un număr de 160 de biserici; totuși, cei mai mulți lideri ortodocși au refuzat restituirea bisericilor către greco-catolici. Între iulie 2004 și aprilie 2005, Biserica Greco-Catolică a recuperat numai două biserici, ceea ce a reprezentat o scădere bruscă în comparație cu anul trecut.

La începutul anilor '90, arhiepiscopul ortodox de Timișoara, Nicolae Corneanu, a restituit Bisericii Greco-Catolice aproximativ 50 de biserici, inclusiv catedrala din Lugoj. Totuși, din cauza acțiunilor sale, Sfîntul Sinod Ortodox l-a marginalizat pe arhiepiscopul Corneanu, iar membrii clerului l-au criticat.

Un decret guvernamental din 1990 a cerut crearea unui comitet comun ortodox și greco-catolic, la nivel național, pentru a rezolva situația fostelor biserici greco-catolice. Comitetul s-a întrunit, pentru prima oară, în 1998, a avut trei întâlniri în 1999, reunindu-se apoi anual, după anul 2000, dar Biserica Ortodoxă a rezistat eforturilor de a rezolva problema în cadrul acestui forum. Tribunalele au refuzat, în multe cazuri, să ia în considerare procesele prin care greco-catolicii cereau restituirea, făcînd referire la decretul din 1990 prin care se instituia comitetul comun pentru rezolvarea problemei. Cu toate acestea, în august 2004, guvernul a amendat decretul din 1990 care stipula dialogul drept singura posibilitate de soluționare a situației bisericilor greco-catolice confiscate, pentru a oferi Bisericii Greco-Catolice dreptul de a se adresa justiției ori de cîte ori soluția dialogului eșuează. Noul Parlament, ales în noiembrie 2004, a respins amendamentul,

dar Președintele a refuzat să semneze legea de respingere și a retrimis-o în Parlament pentru revizuire în martie 2005, susținînd că retrocedarea bisericilor greco-catolice este unul dintre criteriile politice pentru integrarea României în Uniunea Europeană. În prezent, amendamentul este în proces de revizuire și de abrogare de către Parlament. Între timp, amendamentul guvernului, din august 2004, rămîne în vigoare. (...)

Toate întîlnirile comitetului comun s-au desfășurat în același mod: Biserica Greco-Catolică își reitiera solicitarea principală – aceea de restituire a fostelor sale catedrale și biserici județene, precum și a unei biserici în localitățile în care există două biserici, iar una dintre ele aparținea Bisericii Greco-Catolice – în timp ce Biserica Ortodoxă răspundea, spunînd că dorința majorității credincioșilor ar trebui să fie luată în considerare în ceea ce privește restituirea și că problemele legate de restituire ar trebui să fie rezolvate prin dialog. De asemenea, aceasta solicită ca toate procesele în derulare să fie încheiate, susținînd că construcția de noi biserici este singura soluție pentru conflictele existente. Cu toate acestea, dialogul a fost întrerupt în 2004, cînd comitetul nu s-a reunit, aparent din cauza faptului că Biserica Ortodoxă nu a fost mulțumită de răspunsul Bisericii Greco-Catolice la o scrisoare prin care i se cerea să aleagă între dialog și acțiuni în instanță.

În ciuda dorinței exprimate de dialog, Biserica Ortodoxă a demolat biserici greco-catolice sub diferite pretexte. (...)

În baza 501/2004, Comisia Specială pentru Restituirea Proprietăților Bisericești a restituit Bisericii Greco-Catolice, pînă în prezent, 63 din cele 2.207 clădiri solicitate, dintre care zece au fost restituite în perioada inclusă în acest raport.

În aprilie 2005, credincioșii greco-catolici din România și din străinătate au redistribuit un memoriu, adresat în 2002 președintelui, primului ministru și altor oficialități, prin care semnalau discriminarea împotriva bisericii lor și prin care solicitau restituirea bisericilor greco-catolice și a altor proprietăți confiscate în timpul regimului comunist. Singura reacție a autorităților române a venit din partea Secretariatului de Stat pentru Culte, care a trimis o scrisoare autorilor memoriului, în care se spunea că problema bisericilor greco-catolice este una complexă și delicată și că stabilirea comisiei de dialog a fost o soluție înțeleaptă. Secretariatul de Stat a declarat că un proiect de lege sponsorizat de Guvern, prin care se va amenda legea privind restituirea proprietăților bisericești, va soluționa această problemă. Cu toate acestea, proiectul de lege se referă la restituirea bisericilor care se află în proprietatea statului, în timp ce bisericile greco-catolice care urmează să fie restituite sînt în proprietatea Bisericii Româno-Catolice.

(...) Dat fiind că dialogul între Biserica Greco-Catolică și Biserica Ortodoxă a fost întrerupt în 2004, conflictele între credincioșii celor două religii în privința proprietăților bisericești au crescut nu în număr, ci în intensitate. Comunitățile greco-catolice au hotărît, în multe cazuri, să construiască biserici noi din cauza lipsei progresului în restituirea proprietăților care le aparțin, fie prin dialog cu Biserica Ortodoxă, fie în instanță; cu toate acestea, eforturile lor au fost împiedicate de Biserica Ortodoxă, uneori cu sprijinul autorităților locale. (...)

Controverse pe marginea autonomiei în Uniunea Europeană

Tirolul de Sud (Italia)



La 30 octombrie un sătuc de munte, Lamon, din regiunea italiană Veneto a iscat o controversă neașteptată. Într-un referendum Lamon a votat în favoarea integrării sale în regiunea Trentino-Tirolul de Sud cu o majoritate covârșitoare de 94%. În afară de Lamon, o serie de alte municipalități aparținând regiunii Veneto, însă învecinate cu Trentino-Tirolul de Sud,

și-au anunțat intenția de a urma exemplul Lamonului, printre care și cea mai cunoscută stațiune montană a Italiei, Cortina d'Ampezzo.

Trecerea la o altă regiune trebuie aprobată de diferite autorități ale Republicii Italiene și ale provinciilor interesate și mulți experți se îndoiesc că un asemenea proces va reuși. Totuși, referendumul a provocat o furtună în rândul politicianilor regionali. Președintele regiunii Veneto, Giancarlo Galan, a reacționat cu furie și și-a anunțat intenția de a introduce un proiect de lege în sprijinul integrării întregii regiuni Veneto în Trentino-Tirolul de Sud. „Vom cere acordarea regiunii noastre la Trentino-Tirolul de Sud. Juriștii noștri pregătesc cazul. Nu glumesc”, a declarat Giancarlo Galan într-un interviu. Galan a criticat faptul că Tirolul de Sud are același buget anual ca Veneto în vreme ce populația sa se ridică doar la o cincime din cea a regiunii Veneto.

Viceguvernatorul regiunii Veneto, Luca Zaia, a sprijinit această poziție și a acuzat Roma că tratează Trentino și Tirolul de Sud ca pe niște „principate”. „Au bani să subvenționeze pînă și straturile cu flori”, a afirmat Zaia. Fostul ministru italian al sănătății Raffaele Costa a mers și mai departe, cerînd abolirea autonomiei Tirolului de Sud ca parte a reformei preconizate a sistemului federal italian.

Guvernatorul Tirolului de Sud, Luis Durnwalder, a replicat imediat acuzîndu-i pe Galan, Zaia și Costa că induc în eroare cu bună știință opinia publică. El le-a reamintit politicianilor italieni că autonomia Tirolului de Sud s-a bazat pe tratatul Gruber-de Gaspari dintre Italia și Austria, fiind parte ca atare a dreptului internațional. El a mai adăugat că „Dacă ne iau autonomia, ne întorcem la Austria”, afirmație care a atras o atenție enormă din partea mass media italiene.

În ultima vreme se întesesc criticile împotriva bogăției și stabilității economice a Trentino-Tirolului de Sud în comparație cu alte regiuni italiene. Mulți italieni cred că o parte exagerată a impozitelor lor este folosită pentru finanțarea acestei regiuni. Totuși, în realitate, Trentino-Tirolul de Sud nu primește impozite de la celelalte părți ale țării, ci reușește doar să păstreze pentru sine o cotă mai mare din propriile taxe după cum are și responsabilități mai mari rezultate din autonomia specială a regiunii.

Tirolul de Sud, unde se vorbea germana și ladina, a fost transferat de la Austria la Italia în 1919 ca urmare a Tratatului de pace de la Saint Germain încheiat între Austria și Aliați. În timpul regimului fascist din anii treizeci s-a încercat italianizarea populației germane și ladine. Mussolini a adus mii de italieni în capitala provinciei, Bozen/Bolzano, și în împrejurimile ei. În 1936 Hitler și Mussolini s-au înțeles să disloce întreaga populație germanofonă către Europa de Est ocupată de germani. Totuși, în timpul războiului planul a fost amînat, iar, odată cu victoria Aliaților, a fost abandonat.

După război s-au făcut mari eforturi pentru reîntoarcerea Tirolului de Sud la Austria, totuși din diverse motive de ordin diplomatic Tirolul de Sud a rămas italian. Într-un tratat special din 1946, Italia și Austria au căzut de acord să păstreze granițele existente, iar Italia s-a angajat să protejeze minoritățile germană și ladină prin autonomie specială. După îndelungi tergiversări, autonomia a intrat în cele din urmă în vigoare în 1972 și a fost mai apoi extinsă în 1992.

Galicia (Spania)

Dincolo de granița actuală a Galiciei, galiciana este o limbă tradițională în părți ale regiunilor spaniole Asturias și Castilia. Noua propunere a BNG, Bloque Nacionalista Galego, ca aceste părți să fie încorporate Galiciei a creat o controversă politică între politicienii din Asturias și Castilia pe de o parte și pe de alta, naționaliștii galicieni, care se află la guvernarea Galiciei în coaliție cu socialiștii.

Pentru a încorpora în reformele actuale ale procesului de autonomie spaniolă început în unele regiuni, naționaliștii au prezentat la 9 decembrie propunerea lor pentru o nouă Cartă de Autonomie, care are ca obiectiv o autogovernare sporită. În Cartă, care trebuie dezbătută cu celelalte partide politice galiciene, BNG propune încorporarea în Galicia „prin proceduri democratice, a acelor consilii învecinate care au caracteristici istorice, culturale, economice și geografice similare”.

Mass media a etichetat această propunere drept „expansionism”, iar politicienii din Asturias și Castilia au reacționat agresiv. Președintele Asturiasului, Vicente Alvarez Areces, a considerat propunerea „inacceptabilă”, iar președintele Castiliei, Juan Vicente Herrera, a declarat că ea „ține de Evul Mediu, ca și naționaliștii”.

Mai reacționar a fost fostul președinte al A Xunta (guvernul galician), Manuel Fraga. Fost ministru în dictatura lui Franco, la vîrsta de 82 de ani, el urmează să renunțe la șefia Partidului Popular Galician (filiala galiciană a PP, conservatori spanioli). În opinia lui, propunerea BNG „e bună ca hîrtie igienică”. PP au dus controversa la Madrid, unde atmosfera politică este deja tensionată din cauza dezbaterii actuale despre structura teritorială a statului și noua Cartă de Autonomie pentru Catalonia.

Galiciană este limba de zi cu zi pentru circa 40.000 de persoane din regiunile învecinate Comunității Autonome Galiciene. Potrivit cercetărilor lingvistice, în regiunea asturiană Eo-Navia, galiciană este limba curentă pentru aproximativ 60% din cei 45.000 de locuitori. Cifrele sunt de 25% din cei 31.000 de locuitori din O Bierzo (Castilia) și 90% din cei 1.400 din As Portelas (Castilia). Totuși, aceste procentaje ar fi mai mari dacă s-ar lua în calcul cei care înțeleg galiciană fără să o vorbească în mod curent.

O Bierzo și As Portelas au aparținut fostului Regat al Galiciei pînă la desființarea acestuia în 1822 pentru a se crea un sistem teritorial bazat pe provincii, similar celui al departamentelor franceze.

Pentru a proteja drepturile lingvistice ale vorbitorilor de galiciană, BNG mai cere ca galiciană să fie „declarată co-oficială în teritoriul consiliilor acelor regiuni”. Din 2001 limba galiciană este predată ca obiect opțional de studiu în consiliile învecinate aflate în Castilia, însă nu poate fi folosită în administrație.

Guvernul asturian refuză să recunoască existența vorbitorilor de galiciană și spune că sînt vorbitori de bable, un dialect al spaniolei vorbit în unele zone ale Asturiasului.

În 2000 consiliile din Veiga de Valcarce, Borres și Carrucedo (situat în Castilia) au cerut să fie încorporate în Galicia din cauza unei presupuse lipse de investiții. Pe 17 mai (Ziua Limbii Galiciene), Consiliul Regional Bierzo (Consello Comarcal do Bierzo) a declarat galiciană drept limbă co-oficială în partea de vest a Bierzo (care se învecinează cu Galicia). Totuși, instituția abilitată să facă această declarație este Guvernul Regional Castalian.

Deși Carta pentru Autonomia Galiciei în vigoare în prezent nu recunoaște „caracterul galician” al zonelor de graniță, Legea cu privire la Limba galiciană din 1983 vorbește despre necesitatea de a se proteja „Galiciană de dincolo de granițe”.

Pe lângă regiunile învecinate Asturias și Castilia, galiciană este vorbită într-o zonă foarte restrînsă din Extramadura, în sudul peninsulei, în apropiere de Andaluzia. Această comunitate descinde din coloniștii creștini care au repopulat sudul după cucerirea teritoriilor arabe în Evul Mediu. În jur de 4.000 de persoane vorbesc o formă de galiciană veche la Val do Ellas.

Vladimir Socor

Două cadouri dinspre Răsărit

Două sînt „cadourile“ trimise dinspre răsărit în Republica Moldova în preajma Crăciunului. Întîi, sancțiunile economice neoficiale dar reale din partea Rusiei. Al doilea, planul recent al Kremlinului susținut acum și de președintele ucrainean Viktor Iușcenko, pentru o nouă variantă a federalizării sub „garanții” politico-militare ale Rusiei, Ucrainei și OSCE.

Urmărind scopuri politice și geopolitice, Kremlinul îi lovește direct pe cetățenii Republicii Moldova, agravîndu-le situația economică. Precum știm cu toții, Rusia intenționează să scumpească drastic gazele exportate în Republica Moldova și în alte țări care nu doresc să mai revină vreodată sub dominația Kremlinului. Rusia și-a închis piața pentru o mare parte a producției agricole și vinicole moldovene. Monopolul rusesc al electricității condus de Anatoli Ciubais a piratizat centrala de la Cuciurgan pentru ca imediat să scumpească masiv prețul electricității pentru malul drept al Nistrului.

Și Georgia are de suferit lovitură rusești în ceea ce privește gazele și accesul produselor agricole pe piața rusească. Evident, Kremlinul încearcă să sperie Republica Moldova și Georgia pentru ca acestea să nu mai ceară retragerea trupelor rusești de pe teritoriul lor, și ca să se împace cu „reglementarea” conflictelor într-un mod care ar asigura dominația Rusiei la Chișinău și Tbilisi.

Conform principiului „cu cît mai rău, cu atît mai bine”, măsurile economice rusești sînt menite să provoace frămîntări sociale, să răstoarne echilibrul politic, deschizînd calea spre putere unor grupări susținute de Kremlin. Acestea și-au făcut deja apariția la Tbilisi și Chișinău: partidulețe fantomatice, fără bază socială, dar bine finanțate, ai căror lideri mizează pe sprijinul Moscovei în propriul lor interes personal și de grup.

Împreună cu sancțiunile economice, noul plan rusesc pentru reglementarea conflictului din Transnistria – în realitate pentru ne-reglementarea veșnică a conflictului – urmărește de asemenea să oprească mersul Republicii Moldova spre Europa. Președintele ucrainean Viktor Iușcenko a aprobat planul rusesc în declarația sa comună din 15 decembrie cu președintele rus Vladimir Putin. Rusia prezentase acest plan distructiv încă din septembrie, dar nu a reușit să-l includă pe agenda negocierilor. Moldova, Statele Unite, Uniunea Europeană, și chiar OSCE nu l-au examinat

oficial și nu au dat nici un răspuns, dorind să-l îngroape prin tăcere. Dar iată că dl. Iușcenko se solidarizează acum cu planul Kremlinului, în pofida partenerilor occidentali ai Ucrainei.

Planul prevede transformarea Republicii Moldova într-o structură chipurile federală, Moldova-Transnistria, sub denumirea comună „Moldavia.” Potrivit planului, conducerea Transnistriei ar urma să fie recunoscută ca „democratică” în anul 2006. Relațiile dintre Moldova și Transnistria precum și funcționarea „Moldaviei” ar fi arbitrate și „garantate” politic și juridic de Rusia, Ucraina, și OSCE; și „garantate” militar de un contingent predominant rusesc sub acoperirea OSCE. Trupele rusești existente pe teritoriul Republicii Moldova ar urma să devină trupe garante, deci nu s-ar mai retrage.

Declarația Putin-Iușcenko susține, de asemenea, planul care poartă numele președintelui ucrainean. Reamintesc că baza planului Iușcenko este recunoașterea rapidă a autorităților de la Tiraspol ca fiind chipurile democratice și legitime. Kievul preconizase acest pas anti-democratic chiar pentru toamna anului 2005, iar acum îl promovează pentru anul 2006 cîntînd pe sprijinul OSCE. După aceea ar urma etapa „Moldavia.”

În fața presiunilor economice și politice, devine cu atît mai important consensul politic intern în Republica Moldova pe baza intereselor naționale. În numărul din 16 decembrie al Jurnalului de Chișinău, editorialistul Nicolae Negru scrie, citez: „Moscova urmărește să lovească puternic forțele pro-occidentale... Partidele de opoziție trebuie să se abțină de la speculații și alte încercări de a trage jăratice politice la turta lor, profitînd de scumpirea gazelor... Ar fi cazul ca toate partidele, sindicatele, ONG-urile, să adopte o declarație comună în această problemă, pentru a se solidariza și a rezista în fața agresiunii politice și economice ruse și pentru a reconfirma orientarea pro-europeană a Republicii Moldova.”

Idea îmi pare înțeleaptă și foarte actuală. Exprimarea concretă a acestei atitudini comune, sobru și temeinic formulată, pe o bază largă, fără emoții anti-ruse, ar avea ecouri pozitive puternice atît în țară cît și în opinia publică internațională, și ar demonstra că societatea din Republica Moldova nu poate fi dezbinată prin șantaj.

Spania a finalizat acordul cu privire la folosirea limbii basce, catalane și galiciene în Uniunea Europeană

Un acord încheiat la începutul lunii noiembrie în cadrul întîlnirii miniștrilor UE a confirmat decizia din iunie potrivit căreia limbile „regionale” din Spania – catalana, basca și galiciană – pot fi folosite în întîlnirile oficiale și în corespondența din instituțiile UE.

Potrivit unui comunicat de presă al Consiliului UE, „Consiliul și-a exprimat acordul pentru a intra într-un aranjament administrativ cu Spania care să permită folosirea în Consiliu a altor limbi decît castiliana (spaniola) care sînt recunoscute de constituția spaniolă.”

Declarația mai stipulează că „se pot folosi în mod limitat la nivelul UE alte limbi în afara celor 21 de limbi oficiale și de lucru, limbi al căror statut este recunoscut de constituția unui Stat Membru sau a căror folosire ca limbă națională este autorizată de lege”.

Totuși, progresul depinde de aranjamentele făcute de fiecare stat cu Consiliul UE, Marea Britanie, de pildă, declarînd că în momentul de față nu are în vedere extinderea acestor prevederi

pentru limba galeză și cea gaelică, care se bucură de statut oficial în Marea Britanie.

Criteriile limbii oficiale acționează în același timp în sensul excluderii limbilor care nu au un statut în statul membru pe teritoriul căruia sînt vorbite, cum ar fi bretona și occitana în Franța.

În mod interesant, acordul are și alte implicații deoarece creează o situație stîmjenitoare pentru Franța. De acum încolo catalana și basca pot fi folosite la nivel european, însă aceste limbi nu vor putea fi folosite oficial în Franța. Acordul de la începutul lui noiembrie poate de aceea mări presiunea asupra Franței pentru a ratifica Carta europeană a limbilor regionale și minoritare.

Acordul marchează un progres în regimul limbilor din cadrul UE unde înainte vreme erau folosite numai limbile oficiale ale statelor membre.

Sursă: Eurolang

INVITAȚIE

Membrii și membrele Ligii Pro Europa sînt invitați să participe la Adunarea Generală anuală, care va avea loc sîmbătă, **8 aprilie 2006, orele 10,00**, la Sala Ligii Pro Europa, Piața Trandafirilor nr. 5, Tîrgu-Mureș.

Ordinea de zi va cuprinde:

1. Raport de activitate pe anul 2005
2. Raport financiar pe anul 2005
3. Raportul comisiei de cenzori pe anul 2005
4. Planul de activitate și planul financiar pe 2006
5. Modificarea statutului LPE
6. Alegerea Consiliului de Coordonare, a copreședinților și a Comisiei de cenzori pentru mandatul 2006-2008.

Membrii Ligii care nu au reușit să-și achite cotizația anuală pînă la 31 decembrie 2005, o vor putea face pînă la data Adunării Generale la secretariatul Ligii sau la fața locului în ziua Adunării.

În conformitate cu art. 8. al Statutului Ligii, „Valoarea cotizației lunare se stabilește la 0,5 euro/lună pentru membrii activi. Șomerii, pensionarii, elevii, studenții și militarii în termen vor plăti o cotizație simbolică al cărei quantum este la latitudinea lor”.

Pentru anul 2005 valoarea cotizației este de 250.000 lei pentru membrii activi.

Consiliul de Coordonare al LPE

Tîrgu-Mureș, la 3 martie 2006

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk a PRO EUROPA Liga tagjait szombaton, **2006. április 8-án, d.e. 10 órai** kezdettel, a Pro Europa Liga székhelyén (Rózsák tere 5 szám) a következő **napirenddel** megtartandó évi Közgyűlésünkre:

1. Beszámoló a PEL 2005 évi tevékenységeiről
2. Beszámoló a PEL 2005 pénzügyi helyzetéről
3. Az Ellenőrző Bizottság jelentése 2005-re
4. A 2005-ös tevékenységi és pénzügyi program bemutatása
5. A PEL Alapszabályzatának módosítása.
6. A Koordinációs Tanács, a társelnökök és az Ellenőrző Bizottság megválasztása a 2006-2008-as mandátum idejére.

Azon tisztelt tagjaink akiknek nem sikerült kifizetniük múlt évi tagsági díjukat, megtehetik a Közgyűlés napjáig a Liga titkárságán vagy a Közgyűlés napján a helyszínen.

A PEL Alapszabályzata 8. cikkelyének értelmében „A havi tagsági díj összege, az aktív tagok számára 0,5 euro. A munkanélküliek, nyugdíjasok, diákok és sorkatonák tagsági díja szimbólikus értékű, melynek összegét maguk határozzák meg.”

A 2005-ös tagsági díj évi értéke az aktív tagok részére 250.000 lejes összeget teszi ki.

A PEL Koordinációs Tanácsa

Marosvásárhely, 2006. március 3-án

Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:

www.proeuropa.ro

Liga **PRO EUROPA** Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár

Director Editură: SZOKOLY Elek

540049 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154
Tel/fax: +40-(0)265-250182; 250183, e-mail: office@proeuropa.ro



CONTENTS:

P.1,4: *The Structural Reform of the Romania's Political-Administrative System on the Eve of Its Accession to the EU* – In a meeting ONG and academic representatives had with President Traian Băsescu on the reform the Parliament should undergo, the PEL presented a wider area for reforms: a constitutional reform, regionalisation, parliament and government reform, electoral system reform, adoption of a national minorities status;

P.2: *A Romanian/Hungarian synopsis* of the PEL's main events in November-December 2005; *2% for the Pro Europa League* – advertising notice targeting fund raising for the PEL from the gross income revenue.

P.3: *Déja vu or Europe à la roumaine* – On the eve to Romania's accession to the EU, the Romanian political scene and the way the public opinion conceives democracy seem as hectic like sixteen years ago, after the Revolution;

P.5: *The 1st of December/ 1.Dezember* – Message from Paul Philippi (honorary president of the Democrat German Forum in Romania) on the occasion of the national holiday;

P.6: *Altera 28: Ethnical and Regional Parties in Europe* – a review of the latest issue of the journal; *Fighting Discrimination through the Sanctions by the National Council for Fighting Discrimination* – a short presentation of the research made by the Human Rights Office of the PEL;

P.7: *Alba Iulia in December 2005. The Third Step towards Understanding the Transylvania Phenomenon* – The third session of the Intercultural Academy Transsylvania, devoted to the Romanian community in the region, disclosed the differences within this very community that is religiously divided in Orthodox and Greek-Catholic;

P.8-9: *The NGOs Role – Creating a Human Rights Culture* – Reviewing the Office for Human Rigts' work in 2005, the article stresses the importance of creating a human rights culture that would lead to fewer human rights abuses;

P.10-11: *People Must Be Free* – Interview with Gabriel Andreescu, human rights activist, on religious freedoms and rights in the Romania of 2005;

P.12: *The Romanian Greek-Catholic Church* – In a debate „The Greek-Catholic Church – Traditions and Prospects” the PEL organised at Reghin, Professor Al.Cistelean pointed out the church's historic contribution to Transylvanian modernisation and the need for it to find a new historic goal to pursue;

P. 13: *Excerpts from the International Report of the USA Department of State on Religios Freedom: Romania* – relevant excerpts regarding the Greek-Catholic Church;

P. 14: *Controversies on Autonomy in the EU – South Tyrol (Italy) and Galicia (Spain)* – Recent proposals for extending autonomy to neighbouring municipalities have triggered hot controversies in Italy and Spain;

P.15: *Two Gifts from the East* – Facing both economic sanctions from Kremlin and federalisation plans that would place her under Kremlin influence, Moldova needs to reach a domestic political consensus;

P.16: *Announcement of the Pro Europa League's General Assembly for April 2006.*

Responsabil de număr: Doina BACI

Multiplicat la **MEDIAPRINT**

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Open Society Institute și Charles St. Mott (SUA)**